

ἐξ οἰκείου δόλου³³⁾, εἰ καὶ τὰ μάλιστα εἰδησις αὐτοῦ πρὸς τὴν πραγματείαν οὐκ ἀρκεῖ.

δ'. PAUL. Εἰ δὲ ὁ μὲν ἠβήσας, ὁ δὲ νήψας πλημμελήσει³⁴⁾ δόλον, ἐνέχεται.

[ἐ'. Οὐλπ.] Ὁ δὲ δόλος καὶ ἡ εἰδησις τοῦ φροντιστοῦ βλάπτει με.

Ἐὰν δοῦλος τοῦ δούλου μου πραγματεῖσθαι, εἰ μὲν οἶδα, ἐνέχομαι τῇ διαιρούσῃ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν συναλλαξάντων ἀναλόγως ἀγωγῆ. εἰ δὲ ἀγνοῶ καὶ γινώσκω ὁ δοῦλός μου, εἰς τὸ πεκούλιον αὐτοῦ ἐνάγομαι, καὶ ὑπεξαιρεῖται τοῦ πεκούλιον τοῦ δούλου τοῦ δούλου μου τὸ κεχρεωστικόν μοι, οὐ μὴν καὶ τὸ τῷ δούλῳ μου ἐποφειλούμενον. εἰ δὲ γινώσκωμεν οἱ δύο, ἐνάγομαι τῇ περὶ τοῦ πεκούλιον ἀγωγῆ ὀνόματι

μελεῖ καὶ κατέχεται φούστῃ καὶ ἰνουργιάσῳ, ὡς φησι γάϊος ἐν τῷ ν' γ) β). ἢ. τελευταίῳ διγ. ρα.

ἀγνων. ὅτε πλησιάζει τῇ ἡβῇ ὁ γὰρ τοιοῦτος καὶ κλοπῆς καὶ ὑβρεῶς ἐστὶ δεκτικός, ὡς β). ν' τί. ἰζ' διγ. ρε' γ) γάϊου. ἀγνων. τί. τ[οῦ αὐτοῦ] διγ. ρε' καὶ β). ιε' α) τί. [α'] διγ. κα' καὶ β). κζ' β) τί. θ' διγ. α' γ).

τοῦτο μὴ δέξῃ πρὸς ἀντιδιαστολήν· ἔγνωσ γὰρ ἐν τῷ προλαβόντι διγ. ὅτι κἂν ἀνηβος ἐστὶ τυγχάνων ὁ πούπιλλος δόλον τινὰ περὶ τὰ φορτία ποιῆσθαι, δέδοται κατ' αὐτοῦ ἡ τριβουτορία, ἐν τῷ δόλου τυγχάνουσι δεκτικοί³⁵⁾.

τί οὖν; ὡς ἔτυχεν εἴρηται τῷ νομικῷ τόδε· ὁ μὲν ἠβήσας³⁶⁾; οὐδαμῶς. ἐπειδὴ γὰρ ἐφήβου γενομένου τοῦ πούπιλλου καὶ παυσάμενον τελεῖν ὑπὸ τοῦ ἐπίτροπον, οὐτίνος σκιεντία ὁ οἰκίτης ἐνεπορεύετο, εἰκὸς ἦν τινὰς διαμάχεσθαι καὶ λέγειν, μηκέτι χροῖαν ἔχειν τὴν τριβουτορίαν κατὰ τοῦ πούπιλλου· τὴν τοιαύτην ἀμφιβολίαν φθάνων ὁ παῖλλός φησι, κἂν ἐφήβος γενομένος ὁ πούπιλλος καὶ παυσάμενος τελεῖν ὑπὸ τῶν ἐπίτροπον δόλον τινὰ περιποιήσῃ, τῇ τριβουτορίᾳ κατέχεται.

ση. ὅτι ἀπὸ τοῦ δόλου τοῦ προκουριάσῳ δίδεται κατὰ τοῦ πρωτοτύπου τριβουτορία. γενικὸν δὲ θεματιστὸν τὸν προκουριάσῳ, εἰδὼς καὶ τοῦτο, ὡς ἐν τῷ μηδέν³⁷⁾ εἰς αὐτὸν τὸν πρωτότυπον περιλήθην, εἰς ἐκχώρησιν ἐνέχεται ἀγωγῶν, ὡς ἐν τῷ γ' διγ. σοὶ παραδέδωκα.

εἰ βικάριος. ὁ οἰκίτης³⁸⁾ καὶ ὁ μὲν δεσπότης ἡγνοεῖ ὁ δὲ ὀρδινάριος ἴδει, ἢ τὸ ἐναντίον, τὸ κεχρεωστικόν τῷ εἰδῶτι³⁹⁾ οὐχ ὑπεξαιρεῖται· εἰ δὲ ἑκαστός ἴδει, ἡ τριβουτορία κινεῖται⁴⁰⁾ ὀνόματι τοῦ βικαρίου, ἢ δε πεκούλλο⁴¹⁾.

Θεόφιλος μὲν ὁ μακαρίτης ὀνόματι τοῦ βικαρίου φησὶ τὴν δε πεκούλλο δίδεσθαι· κάλλιον δὲ εἰπέν⁴²⁾ ὀνόματι τοῦ ὀρδινάριον τὴν δε πεκούλλο τριβουτορίαν παρέχεσθαι, ἵνα ταύτη τῇ τριβουτορίᾳ δε πεκούλλο παρεχομένη ὀνόματι τοῦ ὀρδινάριον φερέται εἰς μέσον τὰ φορτία, ἐφ' οἷς ὁ βικάριος ἐπραγματεύετο, καὶ ὑπεξαιρεθῆ⁴³⁾ εἰς [ὀλόκληρον] τὸ αὐτῷ τῷ ὀρδινάριῳ⁴⁴⁾ φυσικῶς ὀφειλούμενον ὑπὸ τοῦ βικαρίου, ὥστε γὰρ εἰ εἰειθερὸς ἦν ὁ τοῦ βικαρίου δεσπότης, τὴν οἰκίαν εἰδησιν πρὸς τὸ χρ. . . . τῇ γενομένη πρὸς αὐτοῦ ἐμπορίᾳ κινεῖται οὖν ἡ τριβουτορία δε πεκούλλο ὀρδινάριον νόμινε. καὶ αὐτὸς γὰρ σαφῶς⁴⁵⁾ τε καὶ ἰδικῶς ὁ οὐλπιανὸς ὑποκατιῶν ἐν τῷ παρόντι διγ. φησὶν, ὅτι, ἐνθα σκιεντία τοῦ δεσπότητος καὶ

tur, quamvis scientia eius non sufficiat ad negotiationem.

IV. Paul. Si vero ille pubes, hic sanae mentis factus dolum admiserit, tenetur. L. 4. D. XIV. 4.

V. Ulp. Dolus autem et scientia procuratoris mihi nocet. L. 5. pr. D. eod.

Si vicarius servi mei negotietur, si quidem sciam, §. 1. teneor actione, quae inter me et eos, qui contraxerunt, pro rata distribuit. Si vero ignorem et servus meus sciat, de peculio eius mecum agitur, et de peculio vicarii deducitur, quod mihi debetur, non etiam id, quod ordinario debetur. Sed si uterque scierimus, de peculio convenior servi ordinarii nomine, et tributoria vicarii nomine, et distribuitur id, quod mihi

est, doli capax est, et furtum et iniuriam committit et furti et iniuriarum tenetur, ut dicit Gaius lib. L tit. ult. dig. III [pr.].

18. Anon. [ad l. 3 §. 2]. Si pubertati proximus est: is enim furti et iniuriarum capax est, ut lib. L tit. 17 dig. 110 [111 pr.] Gaii. Lege eiusdem tit. dig. 196 (198) et lib. XV tit. 1 dig. 21 [§. 1] et lib. XXVI tit. 9 dig. 1.

19. [Steph. ad l. 4 verb: pubes factus]. Hic ne argumenteris a contrario: didicisti enim dig. praecedente, adversus pupillum, etsi impubes adhuc dolum in mercibus fecerit, tributorium dari, si doli capaces sint.

20. [Steph. ἐρωτησάμενος. ad l. c.]. Quid igitur? ICTO verba illa „pubes factus“ temere dicta sunt? Minime. Sed si pupillus pubes factus sit et sub tutore, quo sciente servus negotiatus, esse desierit, consentaneum erat nonnullis ambigere et dicere, tributoriae adversus pupillum non amplius locum esse: huic controversiae obviam iturus Paulus ait, pupillum, si pubes factus et tutela egressus dolum aliquem admiserit, tributoria teneri.

21. [Steph. ad l. 5 pr. verb: Procuratoris]. Nota, ex dolo procuratoris adversus dominum tributariam dari. Ponas autem procuratorem generalem esse, et scias etiam hoc, si nihil ad dominum pervenerit, teneri eum ad actiones cedendas, ut dig. 3 tibi tradidi.

22. [Cyr. l. 5 §. 1]. Si vicarius negotietur, et dominus quidem ignoret, ordinarius vero sciat, vel vice versa, non deducitur, quod debetur ei qui scivit. Si uterque scierit, tributoria instituitur nomine vicarii, de peculio [nomine ordinarii].

23. [Steph. ad l. 5 §. 1 verb: de peculio eius]. Beatus quidem Theophilus nomine vicarii de peculio actionem dari dicit; rectius autem dicitur, nomine ordinarii de peculio tributariam dari, ut hac de peculio tributaria actione instituta nomine ordinarii merces in medium proferantur, in quibus vicarius negotiatus est, et quod ipsi ordinario (?) a vicario naturaliter debetur, integrum deducatur; perinde enim ac si liber esset vicarii dominus,; agitur igitur tributoria de peculio ordinarii nomine. Ipse enim Ulpianus dilucide et expresse infra in hoc dig. dicit, si sciente domino et sciente ordinario vicarius

33) Expl. fol. 63. 64. Inc. fol. 58. 53.

γ) Cod. ἡ'.

ζ) Sic Cod. habere videbatur.

α) In Cod. legebam: κε'.

β) Cod. κ'.

ε) Expl. fol. 63. 64. Inc. fol. 58. 53.

δ) Cod. δεκτική.

ε) Haec verba: ὁ μὲν ἠβήσας, in textu Basilicorum occurrunt. Itaque existimaveris, schol. 19 et 20 Anonymo vindicandum esse, aut schol. 19 quidem Stephani esse, sed ἐρωτησάμενος recentiori scholiastae deberi, qui textum Basilicorum et παραγραφὴν Stephani eidem adiectam ob oculos haberet. Verumenimvero dicendi genus in hac responsione ita Stephanum sapit, ut potius verba illa „ὁ μὲν ἠβήσας“

34) Cod. πλημμελήσας.

pro latinis „pubes factus“ a recentioribus scholiastis interpolata esse credam.

φ) Cod. μηδέ.

γ) Cyrilli index valde corruptus hoc loco exhibetur. Initio legerim: εἶχε βικάριον ὁ οἰκίτης, vel: εἰ βικάριος ἐπραγματεύετο.

η) Cod. τὸ εἰ δόλ.

ι) Cod. οὐ κινεῖται.

κ) Adde ὀνόματι τοῦ ὀρδινάριου.

λ) Vide Gl. de peculio eius ad h. l.

μ) Legendum videtur: δεσπότης.

ν) In Cod. φη h. e. φησι legebam.

τοῦ δούλου μου, καὶ τῆ ἀγωγῆ τῆ διαιρούση μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῶν συναλλαξάντων ὀνόματι τοῦ δούλου τοῦ δούλου, καὶ μερίζεται τὸ³⁵⁾ ἐμοὶ χρεωστούμενον³⁶⁾ καὶ τῷ δούλῳ μου. ἐπιλογὴν οὖν ἔχει ὁ συναλλάξας κινεῖν οἷαν βούλεται. εἰ δὲ ἠγνόησεν ὁ δούλος μου, ὑπεξαίρεται τέλειον τὸ κεχρεωσθημένον³⁷⁾ αὐτῷ παρὰ τοῦ δούλου³⁸⁾ αὐτοῦ.

L. 5. §. 2. Καὶ δούλης πραγματευομένης χώρα τῆ διαιρούση
D. XIV. 4. ἀγωγῆ.

σκιεντία τοῦ ὀρδινάριου ὁ βικάριος ἐνεπορεύετο, ὀνόματι τοῦ βικαρίου τριβουτορία κατὰ τοῦ δεσπότη παρεχεται, ὀνόματι δὲ τοῦ ὀρδινάριου δε πεκουλλίῳ ὀρδινάριου· ὡστε ἐν ᾧ σκιεντία τοῦ ὀρδινάριου ὁ βικάριος ἐνεπορεύετο, δε πεκουλλίῳ δίδεται ὀνόματι τοῦ ὀρδινάριου, καὶ ὡσπερ ἂν, εἰ ἐλεύθερος ἦν, ἐνήγχετο τῆ τριβουτορία σκιεντία αὐτοῦ πραγματευομένου τοῦ βικαρίου, οἷτω καὶ νῦν, ἐπειδὴ οἰκίτης ὧν οὐκ ἐνάγεται, ποιεῖ τῆν δε πεκουλλίῳ δίδουθαι κατὰ τοῦ δεσπότη, δῆλον δὲ οὐκ εἰς ὁλόκληρον αὐτοῦ τὸ πεκουλλίον, ἀλλ' εἰς ὅπερ ὁ βικάριος ἐνεπορεύετο· καὶ τοῦτο γὰρ πεκουλλίον τοῦ ὀρδινάριου εἶναι νομιμίζεται. καὶ πᾶς γὰρ δεσπότης ἐνάγχομενος τῆ τριβουτορία ἐπὶ μόνοις τοῖς φορτίοις ἐνάγεται, ἐφ' οἷς σκιεντία αὐτοῦ ὁ οἰκίτης^{ο)} ἐνεπορεύετο· μιμείται δὲ ὁ ὀρδινάριος δεσπότην.

ὑπεξαίρεται γὰρ εἰς ὁλόκληρον τὸ τῷ δεσπότη παρὰ τοῦ βικαρίου φυσικῶς ὀφειλόμενον, ἐν ᾧ μὴ σκιεντία αὐτοῦ^{ρ)} τοῦ ὀρδινάριου ὁ βικάριος ἐπραγματεύετο.

τοῦτο νόσον πρὸς τὸ μὴ ὑπεξαίρεσθαι εἰς ὁλόκληρον τὸ τῷ ὀρδινάριῳ παρὰ τοῦ βικαρίου χρεωστούμενον· ὑπεξαίρεται γὰρ, οὐκ εἰς ὁλόκληρον μένοι, καθάπερ εἶπον, ἀλλὰ κατὰ ἀνυλογίαν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ^{α)} πρὸς τοὺς λοιποὺς δαμειστας, ὡς ἐν τῷ παρόντι διγ. μανθῶεις ὑποκατιῶν.

ἰδοὺ ἐνταῦθα σῆ. ὅτι ὀνόματι τοῦ ὀρδινάριου τριβουτορία δὲ πεκουλλίῳ δίδεται κατὰ τοῦ δεσπότη, ἐν ᾧ σκιεντία τοῦ ὀρδινάριου ὁ οἰκίτης ἐπραγματεύετο.

ἰδοὺ πάλιν ἐνταῦθα σῆ. ὅτι σκιεντία τοῦ ὀρδινάριου ὁ οἰκίτης ἐνεπορεύετο, καὶ ἐνάγεται ὁ δεσπότης τριβουτορία δε πεκουλλίῳ χρεῶν τοῦ ὀρδινάριου, καθὰ φθάσαντες εἶπομεν, δύναται καὶ [τὸ] τῷ ὀρδινάριῳ χρεωστούμενον ὁ δεσπότης ὑπεξαίρεσθαι, πλὴν οὐκ εἰς ὁλόκληρον, ἀλλὰ πρὸς τὸ τρίβουτον, ἐν ᾧ καθὰ ἐγράψαται σοι σκιεντία τοῦ ὀρδινάριου ὁ βικάριος ἐνεπορεύετο· εἰ γὰρ ἀγνοῦστος αὐτοῦ, τότε οὐ πρὸς τὸ τρίβουτον ἀλλ' εἰς ὁλόκληρον ἠδύνατο παρακατέχειν ὁ δεσπότης τὸ τῷ ὀρδινάριῳ παρὰ τοῦ βικαρίου χρεωστούμενον.

κν ρ. καὶ ὑπὲρ δούλης κινεῖται τριβουτορία, καὶ ὑπὲρ ἰνσιπούτορος τοῦ δούλου. κινεῖται δὲ ἐπὶ φορτίοις, οὐκ ἐπὶ πάσης πραγματείας. κἂν μὴ ἀπὸ^{α)} τῶν φορτίων ἐχρεωστήθη ὁ δεσπότης, κἂν πρὸ^{β)} τῆς πραγματείας κἂν ὕστερον, καλεῖται εἰς τὸ τρίβουτον. εἰ ὁ συναλλάξας τὰ φορτία εἰς ἐνέχυρον [λαβῆ]^{γ)} καὶ τὸν δεσπότην προτιμάται. καὶ τὸ τοῖς ὑπεξουσίαις τοῦ δεσπότη κεχρεωσθημένον φέρεται εἰς τὸ τρίβουτον. εἰ ἐνός πολλοὶ εἰσι δεσπότες, καλοῦνται πάντες. οὐ πᾶν τὸ πεκουλλίον φέρεται εἰς τὸ τρίβουτον, ἀλλὰ τὰ φορτία, ἢ, εἰ ἐπράθη, τὸ τίμημα αὐτῶν, καὶ τὰ χρεῶν τῶν συναλλαξάντων καὶ τὰ ἰστρούμεντα τοῦ ἐργαστήριου, οὐ μὴν τὰ ἐξωθεν, εἰ μὴ ἐκ τῶν φορτίων ἠγοράσθη. εἰ εἰς ἰδικὴν πραγματείαν δαμεισῶ δούλῳ καὶ σὺ^{δ)} εἰς ἰδικὴν ἢ εἰς ἄλλο ἐργαστήριον, ἕκαστος ἐπὶ τοῖς φορτίοις, ὑπὲρ ὧν ἐδαμεισῆσε, κινεῖ. εἰ δὲ ἐν ἐργαστήριον ἦν, κἂν φάνηται τὰ ἐκ τῶν νομισμάτων σου ἀγορασθέντα, ἅμα καλούμεθα, εἰ μὴ ὑπετέθη τὰ φορτία. εἰ δὲ ἐπιλογῆσας πρᾶγμα τῷ δούλῳ [καὶ]^{ε)} σῶζεται, εἰ μὴ σατισφάκτον ἐπαθες, ἅμα καλούμεθα· εἰ δὲ μὴ, ἐδικεῖς αὐτό. τὸ τρίβουτον κατὰ ἀνυλογίαν γίνεται. διὸ ὁ πρῶτος κινήσας κωτίονα παρέχει, ὡς εἰ φανῶσιν ἄλλοι δαμεισῆσαι, ἀναλίδουσι τὸ περιτόν. παρέχει δὲ κωτίονα, ὅτι, κἂν δεσποτικὰ χρεῶν

et servo meo debetur. Qui igitur contraxit, eligere potest, qua actione experiri velit. Si vero ordinarius ignoravit, deducitur quod ei a vicario debetur.

Et si ancilla negotiatur, tributoriae actioni locus est.

negotietur, nomine vicarii tributariam adversus dominum competere, nomine vero ordinarii de peculio ordinarii: itaque si sciente ordinario vicarius negotietur, de peculio competit nomine ordinarii, et sicut, si liber esset, tributoria conveniretur, quum sciente eo vicarius negotietur, ita etiam nunc, quippe servus conveniri non potest, efficit ut de peculio eius actio adversus dominum detur, nimirum non de integro peculio, sed de eo, in quo vicarius negotiatus est: nam etiam hoc ordinarii peculium esse intelligitur. Quilibet enim dominus, si tributaria conveniatur, de iis tantum mercibus convenitur, in quibus sciente eo servus negotiatus est: ordinarius autem dominum imitatur.

24. [Steph. ad l. 5 §. 1 verb: nec deducendum]. Deducitur enim integrum, quod domino a vicario naturaliter debetur, si non sciente eo vicarius ordinarii negotiatus sit.

25. [Steph. ad l. 5 §. 1 verb: quod ordinario debetur]. Hoc sic accipe, ne integrum deducatur, quod ordinario a vicario debetur: deducitur enim, sed non integrum, ut dixi, sed pro rata eorum, quae reliquis creditoribus debentur, ut in hoc dig. infra discas.

26. [Steph. ad l. 5 §. 1 verb: de peculio vero ordinarii]. Ecce hic nota, nomine ordinarii tributaria de peculio adversus dominum dari, si sciente ordinario servus negotiatus sit.

27. [Steph. ad l. 5 §. 1 verb: ut utrumque tributatur]. Ecce etiam hic nota, si sciente ordinario servus negotiatus sit, et dominus tributaria de peculio nomine ordinarii conveniatur, ut supra dixi, dominus etiam quod ordinario debetur deducere potest, non autem integrum sed secundum tributum, si quidem, ut dictum est, sciente ordinario vicarius negotiatus sit: sin ignorante eo, tunc non secundum tributum sed integrum, quod ordinario a vicario debetur, dominus retinere potest.

28. Cyr. [l. 5 §. 2 — l. 7 §. 1]. Et ancillae nomine tributaria agit et nomine institoris servi. De mercibus autem instituitur, non de omni negotiatione. Etiam si domino nil debeatur ex mercibus, et sive ante negotiationem sive postea debitum sit, in tributum vocatur. Si qui contraxit merces pignori accepit, etiam domino praefertur. Etiam quod his, qui in potestate domini sunt, debetur, in tributum venit. Si unius plures domini sunt, omnes vocantur. Non totum peculium in tributum venit, sed merces, vel, si venditae sint, pretium earum, et quae debentur a contrahentibus, et instrumenta tabernae, non autem quae extra haec habet, nisi ex mercibus comparata sint. Si ad separatam negotiationem credideris et tu ad separatam vel in aliam tabernam, uterque nostrum de mercibus agit, ob quas erogavit. Si vero una taberna fuit, licet extent quae pecunia tua comparata sunt, tamen simul vocamur, nisi merces obligatae fuerint. Si vero rem servo vendideris et extet, si quidem satis tibi factum sit, simul vocamur: sin minus, eam vindicias. Tributum pro rata fit: ideoque qui primus egit, cautionem praestat, se

35) Cod. τω.

36) Cod. χρεωστούμενω.

ο) Cod. δεσπότης.

ρ) Cod. κατὰ.

γ) Malim παρ' αὐτοῦ.

ρ) Cod. ὑπό.

37) Cod. χρεωσθημένον.

38) Cod. pro τοῦ δούλου habet δεσπότην.

ς) Cod. ἰπέ.

τ) Deest in Cod.

υ) Cod. σοί.

ρ) Deest in Cod.

Ἀδιάφορον³⁹⁾, εἴτε τῷ δούλῳ τις εἴτε τῷ προ-
στῆσαντι αὐτὸν συναλλάξει.

Ὁδὲ πᾶν συναλλάγμα, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τοῖς φορτίοις
εἰσάγει τὴν διαιρούσαν τὸ κέρδος ἀγωγὴν· καὶ μερί-
ζεται, ὅπερ ἐκ τῶν φορτίων ἔχει ἢ κατὰ πρόφασιν
αὐτῶν ἔσχει.

Μερίζεται ὁ ἔχων ὑπεξούσιον τὸν συναλλάξαντα
μετὰ τῶν δανειστών, εἴτε ἐπὶ τῷ φορτίῳ κεχεϊώσθη-
ται εἴτε ὄθενδῆποτε, καὶ εἴτε πρὸ τοῦ πραγματευ-
σασθαι τὸν ὑπεξούσιον ἐχρεωσθήσθῃ ἢ ἄλλοι αὐτοῦ
ὑπεξούσιοι εἴτε μετὰ ταῦτα. εἰ δὲ τὰ φορτία τοῖς
δανεισταῖς ὑπετέθη, προτιμῶνται τοῦ δεσπότου. εἰ
δὲ πολλοὶ εἰσιν οἱ δεσπότες, πᾶσι πρὸς ἀναλογίαν
τοῦ χρέους μερίζεται.

Ὁδὲ πᾶν τὸ πεκούλιον, ἀλλ' ἢ πραγματεία μερί-
ζεται καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς [ληφθέν τε καὶ ὀφειλόμενον,

ἀναφανῆ, (τὶ γὰρ, ὅτι ὑπὸ ἀφροσίν ἐστιν;) ἀναδίδωσιν. δὴ-
ναται ὁ δεσπότης παραγωγῶν τῶν φορτίων μὴ μερίζειν· διὸ
εἴωθε ὁ πρῶτος ἄρβιτρον εἰς τοῦτο δίδοναι.

Ἔγνωσ καὶ ἐν τῷ α' ^{w)} διγ. τοῦ παρόντος τί. ὅτι καὶ ὑπὲρ
θηλειῶν ἢ τριβουτορία παρέχεται.

ση. οἱ οὐδὲ πᾶν συναλλάγμα πρὸς τὸν οἰκέτην γενόμενον
εἰσάγει τὴν τριβουτορίαν, ἀλλ' ὅπερ ἐπὶ τοῖς πεκουλιαρίοις
φορτίοις συναλλάξεν· οἷον ἐὰν οἰκοδομικὸς τυχὼν ὁ οἰκέτης
τυγχάνων ἐνεπορεύετο εἰς λίθους καὶ εἰς γύψον, καὶ τις ἐπὶ
τούτῳ συναλλάξῃ πωλῶν ἢ δανείζων, ἔχει τὴν τριβουτορίαν, εἰ
μέντοι μισθωσάμενός τις τὰς ὀψεις αὐτοῦ πρὸ χρόνου αὐτῷ
παρέσχει, τὴν δὲ πεκούλιο μᾶλλον καὶ οὐ τριβουτορίαν δὴ-
ναται κατὰ τοῦ δεσπότου κινεῖν.

τυχὼν γὰρ τῶν φορτίων πραθέντων τὸ τίμημα ἔλαβεν ὁ
δεσπότης, ἢ ^{x)} περιουσιακά πρὸς τινὰ ποιησάμενος ἀντὶ τῶν
φορτίων ἔλαβε τινά.

ση. οἱ ἢ τριβουτορία οὐ μόνον προφάσει τῶν φορτίων
ἢ τοῦ τῆς αὐτῶν ἀγορασίας ἀλλὰ καὶ
..... ἐναντιω[θῆ] τὸ κείμενον ἐν τῷ τελευτ
διγ. εἰρημένον χωρ ἔχει
προνομιον τῷ συνυπεξουσίῳ
..... εἰς ὁλόκληρον.

ση. οἱ δανειστ. καὶ αὐτ ...

νησαι του δεσπότου. ση. αὐτὸ εἰδὼς ἐκ τοῦ ἡ' ^{z)} καὶ ἰθ'
τῆς πηνερατικίας διγ. ὅτι οὔτε οἰκέτης οὔτε ὑπεξούσιος ἐνε-
χυριάζειν δύναται μὴ ἔχων ἐλευθέρων πεκούλιον διοίκειν. μὴ
ἐναντιωθῆ δὲ σοι τὸ κείμενον ἐν τῷ νβ' ^{a)} διγ. τῆς δεπεκουλλιο,
[ὅτι οὐδὲ ἐν προνομιον προτιμᾶται τῷ πατρὶ ἢ τῷ δεσπότη]
προνομιον γὰρ νόησον τὸ ἐν ταῖς περσοναλίαις [οὐ] μὴν [τοῖς]
ἐνυπο[θῆ]κοις διὰ τὸ ἐνταῦθα σαφῶς εἰρημένον.

ἐναντιοφ. οἶδας ὅτι τότε δύναται ἐνεχυριάζειν οἱ
ὑπεξοῖσοι, ὅτε [λι]β[έρον] ἔχουσι χει ἐν αὐτ. [ἀδμι-
νισ]τρατίονα, ὡς διγ. ἡ' τοῦ γ' ^{b)} βι. τί. ζ'. καὶ μὴ ἐναν-
τιωθῆ τὸ εἰρημένον διγ. νβ' τοῦ α' τί. [τοῦ ἰε' βι.] γ'
διγ. οε' καὶ βι. ^{c)} τί. ιζ' διγ. θ'.

οἷον .. ἀξιά ἐστὶ τὰ φορτία, ἢ νομίματα κεχεϊώσθηται
σοι δε λοιπ... δανειστ ... μ' δὲ τοὺς τὰ
δὲ λοιπὰ ἰε'

τί γὰρ; ἔτι πωλῆσῃ τινὰ τῶν φορτίων ὁ οἰκέτης καὶ τὸ
τίμημα λάβῃ ἀποθ... τ... ἀντ... προσελθ... τῷ λοιπ. πεκουλλ...
σκοπὸν ἐχὼ μὴ ... πραγματεῦσθαι ἐν αὐτῷ. ^{d)}

Nihil refert, utrum cum servo quis an cum eo, L. 5. §. 3.
qui eum praeposuit, contraxerit. D. XIV. 4.

Non omnis contractus, sed qui mercis causa fit, §. 4. 5.
tributoriam actionem inducit; et tribuitur, quod ex
merce habet vel occasione eius consequutus est.

In tributum vocatur, qui in potestate habet eum, §. 6 — 10.
qui cum creditoribus contraxit, sive quid mercis no-
mine debeatur sive ex quacunque causa, et sive ante-
quam is, qui in potestate est, mercaturam exercuerit,
sive postea domino vel aliis, qui in eius potestate
sunt, debitum sit. Sed si mercis creditoribus sup-
positae fuerint, domino praeferuntur. Si vero plures
domini sunt, omnibus pro rata debiti sui tribuitur.

Non totum peculium, sed merx in tributum venit §. 11 — 13.
et quod ex ea receptum est et debetur, et peculium

refusurum quod amplius habet, si alii creditores emer-
serint. Cavet autem se refusurum, etiamsi domini de-
bita emergerint: quid enim, si conditionalia sint? Do-
minus potest non tribuere, si mercibus cedat: ideoque
praetor arbitrum ad hoc dare solet.

29. [Steph. ad l. 5 §. 2 verb: ancilla]. Didicisti
etiam dari. 1 [§. 4] huius tit. etiam in feminis tributo-
riam dari.

30. Steph. [ad l. 5 §. 4 verb: omnis negotiatio].
Nota, non omnem contractum cum servo initem tributo-
riam inducere, sed solum qui de peculiari merce initus
est: puta si servus, qui architectus esset, in lapidibus
et gypso negotietur, et quis in hoc cum eo contraxit
vendendo vel mutuum dando, tributoriam habet, si quis
vero operis servi conductis ante diem aliquid ei de-
derit, de peculio potius, non autem tributoria adversus
dominum agere potest.

31. [Steph. ad l. 5 §. 5 verb: receptum est].
Forte enim dominus divenditis mercibus pretium accep-
sit, vel permutatione cum aliquo facta pro mercibus
alia accepit.

32. [Steph. ad l. 5 §. 7]. Nota, tributoriam non
solum ob mercem sive venditionem earum sed etiam ..
..... contrarium videatur, quod
traditum est || in solidum.

33. [Steph. ad l. 5 §. ?]. Nota

34. [Steph. ad l. 5 §. 8]. notes
hoc et scias ex dig. 18 [§. 4] et 19 de pignoratitia, ne-
que servum neque filiumfamilias rem obligare posse,
nisi habeat liberam peculii administrationem. Nec tibi
contrarium videatur, quod dicitur dig. 52 de peculio,
nullum privilegium praeferrī patri vel domino: hoc enim
de privilegio personali accipere, non de pignore, secun-
dum id, quod hoc loco perspicue dictum est.

35. Enantioph. [ad l. 5 §. 8]. Scis filiosfamilias
tunc posse pignori obligare, si liberam habeant [peculii]
administrationem, ut dig. 18 [§. 4 et dig. 19] lib. XIII
tit. 7. Nec tibi contrarium videatur, quod dicitur dig. 52
tit. 1 lib. XV. dig. 75 et lib. ... tit. 17 dig. 9 (?).

36. [Steph. ad l. 5 §. ?]. Veluti mercēs ... dignae
sunt, XXX aurei tibi debentur, reliquis creditoribus L:
oportet reliquos autem XV

37. [Steph. ad l. 5 §. 11]. Quid enim, si servus
quasdam mercēs vendiderit et pretium accepit,
..... in eo negotiari.

39) Haec praecedentibus in Cod. iuncta sunt.

w) Cod. α'.
x) In Cod. videbatur esse ο.
y) Pro ἀντὶ legebam ἀλλ ..
z) Cod. ιε'.

a) Cod. videbatur habere ἡ' vel ἰβ'.
b) Cod. ιθ'. Forte καὶ ιθ' τοῦ γ'.
c) Forte: βι. ἡ' τοῦ κώδ. ιβ. ιζ' διατ. θ'.
d) Expl. fol. 58. 53. Inc. fol. 110. 109.

καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς] ⁴⁰⁾ ἀγορασθὲν πεκουλίον ⁴¹⁾, καὶ τὰ ὄντα ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ INSTRUMENTA. ταῦτα ⁴²⁾ γὰρ αἰεὶ τῆς πραγματείας εἶναι πιστεύεται.

L. 5.
§. 15. 16. 17.
D. XIV. 4.
Ἐὰν δύο μέτεσι πραγματείας ἢ ἐν διαφόροις τόποις ἐργαστήρια διαφόρους ἔχοντα λογοσυνάκτας [ἔχει,] ⁴³⁾ καὶ κειρωρισμένως ἐπ' αὐτοῖς δανείζηται, οἱ τῆσδε τῆς πραγματείας ἢ τοῦδε τοῦ ἐργαστηρίου δανεισταὶ οὐ καλοῦνται εἰς τὰ φορτία τῆς ἄλλης. εἰ δὲ εἰς ἐν ἐργαστήριον ἐφέρετο πάντα, καλοῦνται πάντες· κἂν φαίνονται τὰ ἐκ τῶν χρημάτων ⁴⁴⁾ τοῦ ἐνὸς ἀγορασθέντα, εἰ μὴ ὑπετέθησαν αὐτῷ.

§. 18. Εἰ ⁴⁵⁾ δὲ ἐπὶ πράσει φορτίον αὐτῷ ⁴⁶⁾ ἔδωκα καὶ φαίνεται ⁴⁷⁾, εἰ μὲν τὴν δεσποτείαν μετέθηκα ⁴⁸⁾, πάντες καλοῦνται· εἰ δὲ μὴ, οὐ μερίζεται, ἀλλ' ἐκδικῶ αὐτό. οὐ παύεται γὰρ εἶναι τὸ πρῶγμα τοῦ πιπράσκοντος, εἰ μὴ λάβῃ τὸ τίμημα ἢ τὸ ἱκανόν ἢ ἐγγυητάς.

§. 19. Πρὸς ἀναλογίαν οἱ δανεισταὶ μερίζονται ἀσφαλιζόμενοι, ὡς ἐὰν ἕτεροι φανῶσι κειρωσθημένοι, ἀποδιδόσιν.

L. 6.
D. eod.
[§. Πα ὕλ.] ⁴⁹⁾ Οὐ γὰρ ὡς ἐπὶ τῆς περι τοῦ πεκουλίου ἀγωγῆς, οὕτω καὶ ἐνταῦθα κρείττων ἔστιν ὁ προλαμβάνων. ἴσοι γὰρ εἰσι πάντες, ὅτε δῆποτε εἰ ἐναγύγωσιν.

τοῦτο νόησον, ἐνθα μὴ ἰδικῶς τοῖς φορτίοις ^{e)} ὁ ποτε τῶν δανεισθέντων δεσπότης εἰς ὑποθήκην ταῦτα λαβὼν· τότε γὰρ καὶ αὐτοῦ τοῦ δεσπότητος προεπιματό, ὡς ἔγνωσ ἐν τῷ παρόντι διγ.

ση. ὅτι τὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων ^{f)} χρημάτων ἀγορασθέντα φορτία οὐχ ὑπόκεινται μοι σιωπηρῶς· οὔτε γὰρ ἄλλως ἔχω ὑποθήκην ἐπ' αὐτοῖς, κἂν ἐκ τῶν ἐμῶν ἀγορασθῆ χρημάτων, εἰ μὴ ἄρα ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ τούτῳ ἔδαναισα, ἐφ' ᾧ ὑποκείσθαι τὰ ἀγορασθέντα ἐκ τῶν ἡμετέρων νόμιμων, ὡς ἀνήκειται σαφῶς ἐν τῷ ἡ βί. τοῦ κώδ. τί. ιζ' διατ. ζ'. ὑπέξελέ μοι τὸ περι πονπίλλου εἰρημένον τῷ π[α]πιανῷ ἐν τῷ α' τῶν ἀντιπαιπιανοῦ μονοβιβλ. τί. δ' διγ. ζ'.

ἀνων. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν ^{g)} χρημάτων ἀγορασθέντα οὐχ ὑπόκεινται μοι χωρὶς συμφώνου, ὡς βί. ἡ' τί. ιγ' διατ. ιζ'. ἀνάγκ. καὶ βί. γ' τί. ιβ' διατ. ζ'. ἔξελε τὸν πονπίλλον, ὡς βί. κ' τί. δ' διγ. ζ'. τὰ δὲ ἀπὸ δοταλίου χρημάτων ἀγορασθέντα δοταλίου ἔστιν, ὡς βί. κγ' τί. γ' διγ. γγ'.

ση. ὅτι οὐ καλῶς ἡ δεσποτεία τοῦ πραθέντος μετέρχεται ἐπὶ τὸν ἀγοραστήν, εἰ μὴ τὸ τίμημα καταβάλλῃ τῷ πράτῃ ἢ καθ' ἕτερον τρόπον ποιῆσῃ αὐτῷ ἱκανόν. τοῦτο δὲ ἔγνωσ καὶ ἐν τῷ α' [τί. τῆς β'] ^{h)} τῶν ἰσοτιτουτων.

ἀνων. ὅμοιον μετὰ προσθήκης βί. ιθ' τί. α' διγ. ιθ' καὶ διγ. γγ' καὶ ἰσοτι. β' τί. α'.

κω βί. δ. ἐὰν εἴρεθῃ εἶναι φορτία ^{ε')}, ἐγὼ μὲν λαμβάνω β', σὺ δὲ δ'. καὶ ἀσφαλιζόμεθα ἀλλήλους, ἵνα ἐὰν εἴρεθῃ καὶ ἄλλος κειρωστούμενος πρὸς ἀναλογίαν αὐτῷ δώσωμεν τέως, ἵνα καὶ αὐτός εἰ κειρωσθηται ἰ νομισματά ^{κ)}, σὺ μὲν δώσης αὐτῷ α' νόμισμα, ἐγὼ δὲ ἡμισυ.

ἐπὶ γὰρ τῆς δε πεκουλίου βελτίων ἔστιν ὁ τοὺς ἄλλους προλαμβάνων δανειστάς [οὐ] περι τὴν προκάταξιν μέντοι, ἀλλὰ

ex ea comparatum, et instrumenta quae in taberna sunt. Haec enim semper ex merce esse creduntur.

Si duas negotiationes exercent vel in diversis locis tabernas habeat sub diversis ratiocinatoribus, et separatim earum nomine pecuniam mutuum acceperit, illius negotiationis vel illius tabernae creditores non vocantur ad merces alterius. Sed si omnes merces in unam tabernam deferebantur, omnes vocantur: licet extent ea, quae ex unius pecunia comparata sunt, nisi ipsi pignerata sint.

Sed si mercem ei venditionis causa dedi eaque extat, si quidem dominium transtuli, omnes vocantur: sin minus, non tribuitur, sed eam vindico. Res enim venditoris esse non desinit, nisi pretium acceperit vel satisfactum ei sit vel fideiussores dati fuerint.

Creditoribus pro rata tribuitur, praestantibus cautionem, si alii apparuerint creditores, se refusuros.

VI. *Paul.* Non enim, sicut in actione de peculio, ita et hic melior est occupantis conditio. Aequales enim omnes sunt, quandocunque agant.

38. [Steph. ad l. 5 §. 15]. Hoc accipe, si non specialiter ei, qui antea dominus pecuniae creditae fuerat, merces pignori obligatae sint: tunc enim etiam ipsi domino praefertur, ut didicisti hoc dig. [§. 8].

39. [Steph. ad l. 5 §. 17 verb: licet — comparatae]. Nota: merces, quae pecunia nostra comparatae sunt, tacite mihi non sunt obligatae: neque enim aliter hypothecam in iis habeo, licet mea pecunia emtae sint, quam si ab initio ad hoc credidi, ut mihi supposita essent, quae nummis meis comparata fuerint, ut perspicue relatum est lib. VIII Cod. tit. 17 const. 7. Excipias, quod de pupillo a Papiniano traditum est lib. I librorum singularium *Antipapiniani* tit. 4 dig. 7.

40. *Anon.* [ad l. 5 §. 17]. Nam quae pecunia mea comparata sunt, absque conventionem mihi non sunt obligata, ut lib. VIII [Cod.] tit. 13 const. 17. Lege etiam lib. III tit. 32 const. 6. Excipie pupillum, ut lib. XX tit. 4 dig. 7. Res vero, quae ex dotali pecunia comparatae sunt, dotales sunt, ut lib. XXIII tit. 3 dig. 53 (54).

41. [Steph. ad l. 5 §. 18 verb: quia res venditae]. Nota, dominium rei venditae non transire ad emptorem, nisi pretium venditori solverit vel alio modo ei satis fecerit. Hoc etiam didicisti tit. I [§. 41] lib. II Institutionum.

42. *Anon.* [ad l. 5 §. 18]. Idem cum adiectione dicitur lib. XVIII tit. 1 dig. 19 et dig. 53 et Inst. II tit. I [§. 41].

43. *Cobid.* [ad l. 5 §. 19]. Si merces VI inveniantur, . . . ego quidem II, tu vero IV accipis, et cavemus invicem, pro rata nos refusuros esse, si quis alius creditor emerserit, ita ut, si eidem X debeantur, tu quidem des unum, ego vero dimidium.

44. [Steph. ad l. 6 verb: sicut de peculio]. In de peculio actione enim melior est, qui alios creditores

40) Includa Cod. non habet.

41) Expl. fol. 58. 53. Inc. fol. 110. 109.

42) Cod. τὰ αὐτά.

43) Deest in Cod.

44) Cod. (ut et Syn.) καὶ φαίνονται τὰ ἐκ τῶν πραγμάτων.

45) Haec Cod. uno tenore themati superiori addit.

e) Sic Codex. An: ἐπὶ τοῖς φορτίοις συναλλάξῃ;

f) Cod. ἐίρων.

g) Adde ἐμῶν.

h) Includa Cod. non habet.

46) Cod. (cum Syn.) φορτίων αὐτά.

47) Cod. φαίνονται.

48) Cod. μετέθηκα.

49) Cod. non solum numerum et inscriptionem omittit, sed etiam hoc caput superioris thematis facit.

ε) Legebam in Cod: καὶ εἴρεθῃ. εἰ . . . φορτ. . . . ε. Deesse quaedam vel corrupta esse quisvis facile videt.

κ) Ergo supra post „inveniantur“ adde: „et mihi X tibi XX debeantur.“

[ζ.] *Ulp.* Ασφαλίζεται πρὸς ἀναλογίαν ἀναδιδόναι καὶ ὅπερ ὑστερον φανῆ τῷ δεσπότη χρεωστούμενος⁵⁰⁾. ἴσως γὰρ ἀφανὲς ἦν ἢ ὑπὸ αἰρεσιν τὸ χρέος.

Ὁ δεσπότης μὴ θέλων μερίσαι ἀλλὰ παραχωρῆσαι τοῦ πεκουλλίου ἢ τῶν φορτίων ἀκούεται. καὶ ὡς ἐπίπαν δίδωσιν ὁ πραιτωρ ἐπὶ τῇ διανομῇ⁵¹⁾ διαγνώμονα.

Ἀρμόζει ἢ ἀγωγή ἢ διαιροῦσα τὸ κέρδος μεταξὺ τοῦ δεσπότου καὶ τῶν συναλλαζάντων ἀναλόγως καὶ κατὰ τοῦ ποιήσαντος δόλον εἰς τὸ ἦττον μερισθῆναι. ἦττον δὲ λέγομεν καὶ τὸ μηδέν.

Οὐκ ἐνέχεται δὲ ὁ ἀγνοήσας εἶναι φορτία, εἰ μὴ ἄρα μετὰ ταῦτα γνοῦς οὐ μερίζεται.

περὶ τὴν καταδίκην, ὡς ὁ γάιος ἐν τῷ ἐξῆς βι. τι. α' διγ. ι' φησίν.

τουτέστι πρὸς [δ] ὑπεξέειλε χάριν ἂν ἐνόμι[σεν] ὄφ[ει]λεσθαι ἐαυτῷ κατὰ τὸν τῆς διανεμήσεως καιρὸν, ἐάν φανῆ τι ἔτερον χρεωστούμενος, ἀναδιδόσαι αὐτῷ πρὸς ἀναλογίαν τοῦ ἀνακυπτοντος [χρέους].

ὡσανεὶ ἔλεγε κἂν τὰ μάλιστα εἰς τὸ τριβούτον κ[α]λεῖται δ] δεσπότης, οὐκ ὄφει[λει] περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ τριβούτου*) ἀδικεῖσθαι καὶ βλαπτεσθαι. ἀρκεῖ γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ μὴ εἰς ὀλόκληρον ὑπεξαιρεῖν τὸ ἐποφειλούμενον ἐαυτῷ, ἀλλὰ πρὸς τὸ τριβούτον.

ση. 1). ὅτι . . . α. δι . . . δύναται ὁ δεσπότης παραιτεῖσθαι τὴν τῶν φορτίων εἰ μὲν ἀποταίττει τοῖς ὀφειλομένοις αὐτῷ παρὰ τοῦ οἰκέτου. καὶ ἴσθι ὅτι δ' ὁ δ' εὖ εὖ μὲν ὁ μακαρίτης τὴν τοιαύτην σημείωσιν συμφώνως ἰδέκευσε ἀκολουθήρας τῇ φησὶ, ὡσπερ καὶ ἰωάννης ὁ σοφώτατος ἀντικίρησθ. Ὁ ἀλέλειος μέντοι ὁ τῆς ἐν[κ]λεῦδος μνήμης οὐχ οὕτως ἐνόησεν, ἀλλ' ὅτε φησὶ . . . ἐτοίμως ἔχει ὁ δεσπότης οὐκ αὐτὰ τὰ φορτία τοῖς δανεισταῖς παραχωρῆσαι, ἀλλὰ τὴν αὐτῶν διανεμήσιν, ἵνα ὡς [περ] ἂν) αὐτοῖς δοῦνται αὐτὰ διέλωσιν.

καλῶς τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. εἰ γὰρ συνανέσονται πρὸς ἀλλήλους οἱ δανεισταὶ περὶ τὴν τῶν φορτίων διανεμήσιν, περιττὸν ἔστι τὸ δοθῆναι παρὰ τοῦ πραιτωρός τινα τὸν ὀφειλοντα διανεῖμαι αὐτοῖς τὰ φορτία.

δόλον ποιεῖ ὁ δεσπότης ἦττον παρέχων τι ἐπίτηδες, ἢ μὴ μερίζων, ἢ ὑπεξαιρῶν πᾶν τὸ ἴδιον χρέος, ἢ συγχωρῶν τὰ φορτία ἀπολέσθαι, ἢ ὀλίγου πωλῶν αὐτὰ, ἢ τὸν ἀγοραστὴν μὴ ἀπαιτῶν, ἢ ἀγνοῦμενος τὸν δανειστὴν κεχρεωστῆσθαι.

εἰ γὰρ μὴ δόλον ὁ δεσπότης περὶ τῶν φορτίων ποιήσει διανεμήσιν, οὐ κινεῖται τριβουτορία· ἐτέρω δὲ λόγῳ ὅτι*) διὰ τῆς τριβουτορίας δύναται οἱ πεκουλλίαριοι δανεισταὶ μήπω δόλου τινὸς ἢ διανεμήσεως γενομένης προσεῖναι τῷ ἀρχοντι καὶ αἰτεῖν τῶν φορτίων διανεμήσιν. τὸ δὲ περὶ τῆς δεσποτείας^{β)} εἰρημένον νόσον καὶ περὶ πατρὸς ἔχοντος ὑπεξούσιον παῖδα· καὶ ἐπὶ ἐλευθέρου γὰρ ὑπεξούσιον τριβουτορία κινεῖται.

ση. ὅτι οὐ μόνον εἰ μέρος ἀποκρύψη τῶν φορτίων ὁ δεσπότης, ἀλλὰ καὶ εἰ τὸ πᾶν φορτίον ἀποκρύψη, χάρις γίνεται τῇ τριβουτορίᾳ κατ' αὐτοῦ.

τουτέστι εἰ μέντοι ἀγνοῶν ἦτοι νομίζων ἦττον ἔχειν εἰς τὸ φορτίον τὸν οἰκέτην ἦττον διενεμεῖν.

τι γὰρ; ὅτι εἰδὼς ὅτι μέλλει κατ' αὐτοῦ τριβουτορία κινεῖσθαι παρεσκεύασε τὸν οἰκέτην ἐκ τῶν φορτίων αὐτοῦ καταβαλεῖν, ὅπερ χρεωστῆ φυσικῶς αὐτῷ ὁ οἰκέτης.

VII. *Ulp.* Cavet, refusurum se pro rata etiam L. 7. pr. quod postea emergerit domino debitum: forte enim D. XIV. 4. in occulto erat, vel debitum sub conditione.

Dominus, qui tribuere non vult sed peculio vel §. 1. mercibus cedere, auditur. Et plerumque praetor arbitrum dat ad tributionem faciendam.

Actio tributoria datur et adversus eum, qui dolo §. 2. malo fecit, ut minus tribueretur. Minus autem dicitur etiam nihil.

Non tenetur autem, qui ignoravit merces esse, §. 2. rel. nisi forte postea re comperta non tribuat.

anteceffit: scilicet non in lite contestanda, sed in condemnatione, ut ait Gaius lib. sequenti tit. I dig. 10.

45. [*Steph. ad l. 7 pr. verb: in occulto esse*]. Hoc est praeter id, quod deduxit, utpote quod sibi deberi tempore partitionis putaret, etiam si postea aliud debitum emergerit, refunditur ei pro rata debiti emersi.

46. [*Steph. ad l. 7 pr. verb: nam iniuriam*]. Quasi dixisset, licet vel maxime dominus in tributum vocatur, tamen in ipsa distributione non debet iniuria et damno affici. Nam satis in hac causa est, quod non integrum debitum deducit, sed pro tributo.

47. [*? ad l. 7 §. 1*]. Nota, posse dominum se excusare a mercium distributione, si quidem renuntiet his, quae ei a servo debentur. Et scias beatum *Dorotheum* huic adnotationi consentire in *indice*, quem ad ordinem textus composuit, sicuti etiam *Ioannem* doctissimum antecessorem. *Thulelaeus* vero inclytae memoriae non ita intellexit, sed si dominus, inquit, paratus sit non ipsas merces creditoribus cedere, sed distributionem earum, ut eas tribuant, quemadmodum ipsis visum fuerit.

48. [*Steph. ad l. 7 §. 1 verb: plerumque*]. Recte dictum est: plerumque. Nam si creditores invicem consentiant de mercium distributione, superfluum est aliquem a praetore dari, qui merces inter eos tribuat.

49. [*Cyr. l. 7 §. 2—4*]. Dolum dominus admittit, si cui consulto minus tribuat, vel non distribuatur, vel proprium debitum integrum deducat, vel merces perire patiat, vel minoris eas vendat, vel emtorem non excutiat, vel creditori deberi neget.

50. [*Steph. ad l. 7 §. 2 verb: quae actio domini*]. Si enim non dolo dominus in distributione versetur, tributaria non instituitur: sed alia ratione creditores peculiare, si nec dolo admissus nec distributio facta sit, per tributariam iudicem adire et distributionem mercium postulare possunt. Quod autem de domino dictum est, accipe etiam de patre, qui filium in potestate habet: nam etiam in filiofamilias libero tributaria locum habet.

51. [*Steph. ad l. 7 §. 2 verb: si nihil tributum sit*]. Nota, non solum si partem mercium dominus celaverit, sed etiam si universam mercem celaverit, tributariae adversus eum locum fieri.

52. [*Steph. ad l. 7 §. 2 verb: Si tamen ignorans*]. Hoc est, si tamen ignorans sive putans minus in merce servum habere, minus tribuit.

53. [*Steph. ad l. 7 §. 2 verb: re comperta*]. Quid enim, si, postquam rescivit tributaria se conventum iri, servum ex mercibus sibi solvere iussit, quod ipsi naturaliter servus debet?

50) Cod. χρεωστούμενος.

*) Cod. τούτο τὸ τριβούτον.

β) Prior pars huius scholii, usque ad παρὰ τοῦ οἰκέτου, sive *Stephani* vindicanda est sive *Anonymo*. Reliqua antiquiorem scholiastam sapiunt, ad *Stephanum* vel ad *Anonymum* παραγράφοντα.

Zachar. Basil. Suppl.

51) Cod. διαγνωμή.

*) Codex: ETSEDATIONA EX μ^ω. Lego: TRIBU- TIONA ἦτοι διανεμήσιν.

*) Cod. ὁ.

ο) Particula ὅτι delenda est.

ρ) Lege: τοῦ δεσπότου.

- L. 7. Δόλον ποιῶν ὁ δεσπότης παρασκευάζων ἐκ τῶν
 §. 2 rel. §. 3. φορτίων ἑαυτῷ καταβληθῆναι, ἢ ἀνεχόμενος ἀπολέ-
 D. XIV. 4. σθαι αὐτὰ, ἢ συστρέφων, ἢ ἐπίτηδες ὀλίγου πιπρά-
 σκων, ἢ μὴ ἀπαιτῶν τοὺς ἀγοραστὰς.
 §. 4. Καν⁵²⁾ ἀρνείται ὁ δεσπότης ἐποφελισθαι τοὺς
 δανειστὰς, χάρις τῇ διαιρούσῃ τὸ κέρδος ἀγωγῆ.
 §. 5. Ἡ διαιρούσα τὸ κέρδος ἀγωγῆ διηλεκτὴς ἐστὶ,
 καὶ δίδεται κατὰ κληρονομίαν εἰς μόνον τὸ περιελθόν·
 καν γὰρ ἀπὸ μόνου δούλου ἀρμόζει, ὅμως οὐκ ἔστιν
 ἢ περὶ δόλου ἀγωγῆ, ἀλλὰ ὅτι περσεκουτίονα ἔχει.
 L. 8. ἡ'. [Γουλ.] Ὅθεν ἀποθανόντος τοῦ δούλου ἐπέ-
 D. eod. χεται διηλεκτῶς ὁ δεσπότης, καὶ ὁ⁵³⁾ κληρονόμος
 αὐτοῦ διὰ τὸ φάκτον τοῦ τελευτήσαντος.
 L. 9. pr. [Φ'. Οὐλ. π.] Τὸ αὐτὸ νόει καὶ περὶ τῶν λοιπῶν
 D. eod. διαδόχων.
 §. 1. Ἐπιλογὴν ὁ δανειστὴς ἔχει, ἢ τὴν περὶ πεκου-
 λίου ἀγωγὴν ἢ τὴν διαιρούσαν τὸ κέρδος κινήσας.

ἴσθι ὅτι συστρόφη ἐστὶ κυρίως τὸ καταβαλεῖν ἑτέρῳ τὸ
 ἐποφειδόμενον ἄλλῳ τι.

κυρ. ἡ τριβουτορία περπετοῦά ἐστὶ, καὶ κατὰ τοῦ κληρο-
 νόμου κινεῖται εἰς τὸ περιελθόν εἰς αὐτὸν, καν τελευτήσῃ ὁ
 οἰκέτης. περπετοῦως κινεῖται κατὰ τοῦ δεσπότου καὶ κληρο-
 νόμου αὐτοῦ. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ πάντων τῶν διαδόχων. ἢ τὴν
 τριβουτορίαν κινεῖται ὁ ἄκτωρ^{γ)} ἢ δε πεκουλίῳ· ἐκατέρω γὰρ οὐ
 κινήσει εἰ μὴ ἐκ διαφόρων συναλλαγμάτων. εἰ δὲ ὁ οἰκέτης ἐλευ-
 θερωθῆ^{δ)} μετὰ τοῦ πεκουλίου, ὀφείλει ὁ κληρονόμος μὴ παρε-
 χεῖν τὸ πεκουλίον, εἰ μὴ λάβῃ κανίονα· ἐπεὶ ἐνάγεται τριβου-
 τορία εἰς τὸ πᾶν. τότε γὰρ ἐνάγεται εἰς τὸ περιελθόν εἰς αὐτὸν,
 ὅτε ὁ τεστάτωρ ποιῆσει τὸν δόλον^{ε)}. ἢ δε πεκουλίῳ καὶ κατὰ
 τοῦ ἀγοραστοῦ κινεῖται, ἢ τριβουτορία δὲ οὐχ οὕτως. ἢ δε
 πεκουλίῳ εἰς πᾶν τὸ πεκουλίον κινεῖται, οὐκ εἰς τὰ φορτία
 μόνα, ἢ δὲ τριβουτορία οὐ. προτ. οἰκέ... τῶν δανει-
 στῶν, ἢ κακῶς μερίσῃ ὁ δεσπότης, εἴτα ὑφ' ἑτέρων ἐνάγεται
 δε πεκουλίῳ, ὑπεξαίρει εἰτι μέλλει ἀπαιτεῖσθαι διὰ τὴν τρι-
 βουτορίαν.

στ εφ. σῆ. ὅτι καὶ ἡ τριβουτορία προαιτωρία ὑπάρχουσα
 περπετοῦά ἐστίν.

τοῦ ἐναντιοφ. ἀπὸ δόλου τοῦ τεστάτωρος εἰς μόνον
 τὸ περιελθόν οἱ κληρονομοὶ ἐνάγονται, ἀπὸ δὲ τοῦ οἰκέτου
 δόλου εἰς ὀλοκληρον, ὡς διγ. Φ'. ἐνταῦθα ... ἐπὶ τῆς δε πε-
 κουλίῳ, [ὡς βι. ε'] τί. α' ἐν τῷ τέλει τοῦ λ' διγ. καὶ λ'.

τουτέστιν οὐκ, ἐπειδὴ ἀπὸ δόλου κομιτεῖται ἡ τριβου-
 τορία, [διὰ τοῦτο] δε δόλο ἐστὶ· καὶ [οὔτε] καν τὰ τῆς δε
 δόλο σχοιᾶ ἀποτελέσματα, καὶ τοῖς τῆς δε δόλο στεροχωρη-
 θῆναι χοῆ, τουτέστι τῇ διετία· ἢ γὰρ δε δόλο, ἥτις ἐξ ἀπο-
 νοίας^{ζ)} πάσης ἀγωγῆς εἰωθε παρεχέσθαι, διετία συστελλεται,
 ὡς ἀνήρκεται βι. β' τοῦ κωδ. τί. κ', ὅς ἐστι δε δόλο, διατ.
 τελευταία, δόλος μὲν γὰρ αὐτὴν κομιτεῖται, καθάπερ ἀνω-
 τέρω μεμάθηκας, παρὰ τοῦτο δε, καθά α'^{η)}
 ἀπα.. τοῦτ' .. ἔχει καὶ ὅτι περσεκουτίονα.

ὑπέελε τὸν ἀγοραστῆρ. καν τὰ μάλιστα ὁ ἀγορα[στῆς] ..
 ... ἐστὶν ἐπὶ τῷ ... τ. τ. οἰκέτῃ, ὅμως οὐκ ἐνάγεται τῇ
 τριβουτορίᾳ, ὡς ὁ παῦλος ἐν τῷ ἑξῆς διγ. φησίν.

ἐναντιοφα. καὶ τῶν σοῦ νόμων
 κατὰ τοῦ δεσπότου κινουμένων δύναται ὁ τὴν μίαν κινήσας
 καταλιμπάνει αὐτὴν καὶ τὴν ἑτέραν κινεῖν. πρὸ ψήφου μέντοι·
 μετὰ γὰρ ψήφου τῷ παντὶ πράγματι ἢ ἰουδικαί^{θ)}, ὡς βι. Φ'
 τί. δ' διγ. δ' ἐν τῷ τέλει.

ἐναντιοφ. ἀγῶν. τὸ γ' θε. τοῦ ιδ' διγ. τοῦ [γ'] τί. καὶ
 τὸ τέλος τοῦ δ' διγ. τοῦ ἑξῆς τί. καὶ βι. Φ' τί. δ' καὶ τὰ ἐν
 αὐτῷ παραγεγραμμένα.

Dolo facit dominus, qui sibi ex merce solvi
 facit, vel qui eam perire patitur, aut eam avertit,
 aut consulto vilioris distrahit, aut ab emtoribus pre-
 tium non exigit.

Etiamsi negaverit dominus creditoribus deberi,
 tributoriae locus est.

Actio tributoria perpetua est, et in heredes datur
 de eo duntaxat, quod ad eos pervenit: licet enim ex
 dolo duntaxat competat, tamen non de dolo actio est,
 sed rei persecutionem continet.

VIII. *Iul.* Unde etiam mortuo servo dominus
 perpetuo tenetur, et heres eius propter factum de-
 functi.

IX. *Ulp.* Idem intellige et in caeteris successo-
 ribus

Electionem creditor habet, utrum actione de
 peculio an tributoria experiri velit. Reverti autem

54. [*Steph. ad l. 7 §. 3 verb: avertit*]. Scias,
 avertere proprie esse alii solvere, quod alii debetur.

55. *Cyr.* [l. 7 §. 5 l. 8. 9. 10. 11. 12]. Tributoria
 perpetua est, et adversus heredem instituitur, quatenus
 ad eum pervenit, etiam mortuo servo. Perpetuo com-
 petit adversus dominum et eius heredem. Idem etiam
 in omnibus successoribus. Aut tributoria [creditor]
 agat aut de peculio: non enim utraque agit, nisi ex
 diversis contractibus. Si vero servus manumissus sit
 cum peculio, heres peculium non debet praestare, nisi
 cautionem accipiat: alioqui tributoria in solidum tenetur.
 Tunc enim convenitur in quantum ad eum pervenit,
 si testator dolum admiserit. De peculio etiam adversus
 emtorem agitur, tributoria non item. De peculio de
 toto peculio agitur, non de mercibus tantum, tributoria
 vero non. si male tribuerit do-
 minus, deinde ab aliis de peculio convenitur, deducit,
 quod tributoria praestaturus est.

56. *Steph.* [ad l. 7 §. 5]. Nota etiam tributoriam,
 licet praetoria actio sit, perpetuam esse.

57. *Enantioph.* [ad l. 7 §. 5]. Ob dolum testatoris
 heredes solum conveniuntur in id, quod ad eos pervenit,
 ob proprium dolum vero in solidum, ut dig. 9 [§. 2].
 in de peculio actione, ut lib. XV tit. 1 dig. 30 in
 fine et 31.

58. [*Steph. ad l. 8 verb: Quia non de dolo
 est*]. Hoc est, licet ob dolum committatur tributoria,
 non tamen ideo de dolo est: nec, quamvis effectum de
 dolo actionis habeat, propterea angustiis de dolo actio-
 nis, hoc est biennio, circumscribi debet: nam de dolo
 actio, quae nulla alia actione competente datur, bien-
 nio circumscribitur, ut relatum est lib. II Cod. tit. 20,
 qui de dolo est, const. ultima. Nam dolum quidem illam
 inducit, ut supra didicisti, praeterea autem, sicuti ...
 habet etiam rei persecutionem.

59. [*Steph. ad l. 9 pr. verb: caeteris succes-
 soribus*]. Excipe emtorem. Quamvis emtor quoque
 [successor] sit in servo [emto], tamen tributoria non
 convenitur, ut Paulus dig. sequenti dicit.

60. *Enantioph.* [ad l. 9 §. 1].
 adversus dominum instituuntur, qui alte-
 ram intendit, relinquere eam potest et altera experiri.
 Nimirum ante sententiam: post sententiam enim uni-
 verso negotio rei iudicatae [exceptio obstat], ut lib. IX
 tit. 4 dig. 4 in fine.

61. *Enantioph.* [ad l. 9 §. 1]. Lege them. 3 dig. 14
 (13 pr.) tit. 3 et finem dig. 4 sequentis tit. et lib. IX tit. 4
 quaeque ibi adscripta sunt.

52) Cod. καὶ. Idem hoc thema superiori iungit.

53) Expl. fol. 110. 109. Inc. fol. 194. 201.

γ) Cod. ἄρχ .. habere videbatur.

θ) Cod. vel sic vel ἀπονοίας habet.

η) Cod. ἐλεύθερος. Forte excidit γένηται.

ι) Expl. fol. 110. 109. Inc. fol. 194. 201.

ς) Cod. δούλον.

κ) Adde: π-ρο-γρα-φῆ ἀντίκειται.

ὑποστρέφειν δὲ πρὸς τὴν ἐτέραν οὐ δύναται. ἐκ διαφόρων δὲ αἰτιῶν ἐκατέρωθεν δύναται κινεῖν.

Ἐάν δούλῳ ἐλευθερωθῆντι ἐν διαθήκῃ ληγατευθῆναι τὸ πεκούλιον αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀσφαλισθῆναι παρὰ τοῦ δούλου ὁ κληρονόμος ἢ παρακρατήσῃ τὸ ὀφείλον μερισθῆναι, ἐνάγεται τῇ διαιροῦσῃ τὸ κέρδος ἀγωγῆ ὡς ἐν τούτῳ δόλον ποιήσας. ἀπὸ γὰρ τοῦ δόλου τοῦ διαθεμένου, οὐ μὴν ἐκ τοῦ οἰκείου δόλου, εἰς μόνον τὸ περιελθὸν ἐνάγεται.

[ἰ'. Παῦλ.] Ἐπεὶ τοῦ πεκούλιου ἀγωγή κινεῖται κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ τοῦ δούλου, οὐ μὴν ἢ διαιροῦσα τὸ κέρδος.

[ἰα'. Γαῖ.] Ποτὲ μὲν συμφέρει τῷ ἐνάγοντι κινεῖσαι τὴν περὶ τοῦ πεκούλιου ἀγωγὴν, ποτὲ δὲ τὴν διαιροῦσαν τὸ κέρδος. [εἰς μὲν γὰρ τὴν διαιροῦσαν τὸ κέρδος] ⁵⁴⁾ τὰ τῆς πραγματείας φορτία φέρεται καὶ τὸ ληφθὲν ἐξ αὐτῶν· εἰς δὲ τὴν περὶ τοῦ πεκούλιου ἀγωγὴν ἅπαν τὸ πεκούλιον, συγκειμένων καὶ τῶν φορτίων. συμβαίνει δὲ καὶ μηδὲν τὸν πατέρα ἢ τὸν δεσπότην ἐποφείλεισθαι.

[ἰβ'. Ἰουλιαν.] Τότε χώρα τῇ διαιροῦσῃ τὸ κέρδος ἀγωγῆ, ὅταν ὁ δεσπότης πλέον τῆς ἀναλογούσης αὐτῷ μοίρας παρακρατήσῃ. ἐὰν οὖν πεκούλιον

.....^{ω)} καὶ τὸ πεκούλιον ληγατευθῆναι, οὐ συνελυθροῦνται αὐτῷ τὸ πεκούλιον. ἐπὶ [γὰρ] τῆς διαθήκης διδομένης [εἰς] ἐλευθερίας οὐ δοκεῖ κατὰ προ[ληψιν] συνελυθροῦσθαι τῷ οἰκῆτῃ τὸ πεκούλιον, ὡς ἐγνώσθη ἐν τῷ δευτέρῳ β' τῶν ἰσοτιμῶν.

ἀγνωμόμων. ἀγν. β. γ' τί. δ' διγ. ἢ θέ. γ' καὶ τ... ἢ... γ' β. λ. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παραγεγραμμένα.

ὅπως εἰ μὴ ἐπίτηδες ἀλλὰ κατὰ λήθην οὐ παρακατέχει τὰ φορτία ἢ κινεῖται μὴ ἔλαβε κληρονομία, οὐ κατέχει τὴν τριβουτορία. ἐνθα γὰρ ἐκ τοῦ οἰκείου δόλου μεθοδεύεται τῇ τριβουτορία ὁ κληρονόμος, οὐκ εἰς ἐκεῖνο μόνον εἰς τὸ περιελθὸν εἰς αὐτὸν ἐνάγεται, ἀλλὰ εἰς τὸ πᾶν φορτίον τὸ κατὰ δόλον αὐτοῦ τοῖς δανεισταῖς μὴ διαρεθῆναι.

ἀγνωμόμων. ἢ ἐπι..... πεκούλι... β. ιε' τί. α' ἐν τῷ τέλ... τ... κληρ... διγ.....

ση. κἀνδκενὼ ι. γ..... ἐπὶ τῷ οἰκῆτῃ τῷ πραθέντι [ἐνάγεται] τ[αι, ὅμ[ως] οὐκ ἐνάγεται τῇ τριβουτορίᾳ, ση. [διὰ τὸ] ἀδυσίατικῶς εἰρημένον ἐν τῷ προλαβόντι διγ.

τούτεστιν οὐ μόνον τῷ δεσπότη [δύναται] [συμφέρειν] τὸ ἐνάγεσθαι δὲ] πεκούλι, [ἀλλὰ καὶ τῷ] ἐνάγοντι συμφέρει τὴν [δ]ε πε[κούλι] μᾶλλον ἔσθ' ὅτι καὶ μὴ τὴν τριβουτορίαν κινεῖν· καὶ τῷ δεσπότη γὰρ ἔσθ' ὅτι συμφέρει τὸ ἐνάγεσθαι δὲ πεκούλι, δι' ἧς δύναται δεδουκτεῖν τέλειον [τὸ] ὀφειλόμενον αὐτῷ [παρὰ τοῦ] [πεξ[ουσίου]... π..... ἐντ... παρ..... διδ..... τῆς τριβουτορίας... κινουμένης μόνον τὰ φορτία... [δι]ανεμη... τῆς δὲ πεκούλι κινουμένης οὐ μόνον τὸ πεκούλιον, ἀλλὰ καὶ τὸ φορτίον, εἰς ὃ ἐπραγματεύετο ὁ οἰκῆτης, αὐτῷ [τῷ] κινεῖται παρέχεται.

ἰδὸν ἐνταῦθα σημειώσαι, ὅτι ἐπὶ τῷ υἱῷ χώρα τῇ τριβουτορία.

εἶπον γὰρ σοὶ καὶ ἀνωτέρω, ὅτι μήπω διανεμήσεως ἢ δόλου τινὸς γενομένου δύναται οἱ πεκουλιῶμοι δανεισταὶ προσεῖναι τῷ πραθέντι καὶ αἰτεῖν γενέσθαι τὴν τῶν φορτίων διανεμήσιν· δόλου δὲ περὶ τὰ φορτία γενομένου, δύναται τηρικῶτα τὴν τριβουτορίαν κινεῖν εἰς τὸ παραστήναι τὰ φορτία καὶ διανεμηθῆναι αὐτά.

ὅσῳ εἰλεγεν, οὐ δοκεῖ λαβεῖν μὲν τὸ οἰκῆτον χρέος ὁ δεσπότης καὶ ὡς τοῦ χρέους τὰ ἰε' νομίσματα παρὰ

ad alteram non potest. Ex diversis autem causis utraque experiri potest.

Si servo testamento manumisso peculium eius *L. 9. §. 2.* legatum sit, nec heredi a servo cautum sit vel reti- *D. XIV. 4.* nuerit quod tribuendum erat, tenetur tributaria actione, quasi in eo dolo fecerit. Ex dolo enim defuncti, non etiam ex dolo suo, de eo quod ad eum pervenit convenitur.

X. *Paul.* De peculio actione cum emfore servi *L. 10.* agitur, non etiam tributaria. *D. eod.*

XI. *Gai.* Aliquando quidem agenti expedit de peculio agere, aliquando vero tributaria. Nam in tributariam merces negotiationis veniunt et quod ex his receptum est: in actionem autem de peculio totum peculium, in quo et merces continentur. Fieri autem etiam potest, ut patri vel domino nihil debeat.

XII. *Iulian.* Tunc locus est tributariae actioni, *L. 12.* quum dominus plus, quam ratam portionem suam, *D. eod.* retinuerit. Si igitur, quum extra merces peculium

62. [*Steph. ad l. 9 §. 2 verb: peculium legatum sit*]. [Nisi enim servo manumisso] etiam peculium legatum sit, peculium ei non simul praestatur: si enim libertas testamento detur, non intelligitur servo tacite peculium datum esse, ut didicisti [*§. 20*] tit. *de legatis lib. II Institutionum.*

63. *Anonymi.* [*ad l. 9 §. 2*]. Lege lib. XXXIII tit. 4 (8?) dig. 8 them. 3 et et quae ibi adscripta sunt.

64. [*Steph. ad l. 9 §. 2 verb: qui id egit, et: quoties ea suo*]. Itaque si non consulto sed per oblivionem merces heres non retinuerit vel cautionem non exegerit, tributaria non tenetur. Quoties enim heres ob proprium dolum tributaria convenitur, non solum in id quod ad eum pervenit convenitur, sed in solidam merces dolo eius creditoribus non tributam.

65. *Anonymi.* [*ad l. 10*]. lib. XV tit. I in fine

66. [*Steph. ad l. 10*]. Nota — ob servum emtum convenitur, tamen non convenitur tributaria. Nota hoc propter id, quod indistincte dictum est in praecedente dig. [pr.]

67. [*Steph. ad l. 11 verb: etiam agentibus*]. Hoc est, non solum domino expedit de peculio conveniri, sed etiam agenti aliquando de peculio potius et non tributaria agere: nam etiam domino aliquando expedit de peculio conveniri, quippe in qua actione integrum deducere possit, quod ei ab eo, quem in potestate habet, debetur — tributaria instituta merces tantum in tributum veniunt, de peculio [autem] actione instituta, non solum peculium, sed etiam merces, in qua servus negotiatus est, agenti praestatur.

68. [*Steph. ad l. 11 verb: patri*]. Ecce hic nota, etiam in filio tributariae locum esse.

69. [*Steph. ad l. 12 verb: tunc demum*]. Scilicet supra tibi iam dixi, necdum distributione facta vel dolo admissio peculiare creditores praetorem adire posse et postulare, ut mercium distributio fiat: si vero dolo circum merces commissus sit, tunc tributaria agere possunt, ut exhibeantur merces et tribuantur.

70. [*Steph. ad l. 12 verb: servum a se liberasse*]. Quasi dixisset, dominus non videtur debitum accipere

54) Quae uncinis inclusa sunt, librarius omiserat.

ω) Supple: εἰ γὰρ μὴ τῷ ἐλευθερωθέντι οἰκῆτη.

ὄντος ἕξωθεν τῆς πραγματείας ἐνάγηται παρ' ἐτέρων δανειστών τῇ περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγῇ, ὑπέξαιρεϊ, ὅπερ διὰ τῆς διαιρούσης τὸ κέρδος ἀγωγῆς χρεωστεῖται.

L. 1. C. IV. 26. [γ'.] Ὅτε ὑπέξουσος ἐπίτροπος ἢ κουράτωρ δίδεται, ὁ πατὴρ τῇ περὶ ἐπιτροπῆς καὶ τῇ περὶ διοικήσεως ἀλλοτριῶν πραγμάτων ἀγωγῇ περὶ τοῦ πεκουλίου καὶ περὶ τῶν δαπανημάτων εἰς τὰ πράγματα αὐτοῦ γενομένων κατέχεται.

L. 2. C. eod. [ιδ'.] Ἐξ ὧν συναλλάσσει τις ἐν ὑπέξουσιότητι ὁπωσδήποτε, κατέχεται μετὰ τὴν ἀντεξουσιότητα εἰς ὅσον εὐπορεῖ.

L. 3. C. eod. [ιε'.] Δαπανήματος γενομένου εἰς τὰ πράγματα τοῦ δεσπότου κατέχεται ὁ δεσπότης, εἰ καὶ μὴ κατὰ κέλευσιν αὐτοῦ τὸ δάνειον ἐγένετο ἢ μὴ ὑπέγραψεν ἐν τῷ χειρογράφῳ.

τοῦ οἰκέτου ὀφειλόμενα ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἀρχὴν, οὔτε δοκεῖ τὸ οἰκέτον ἀποπληρωθῆναι χρέος κἂν τὰ .. εἴλαβε. σῆ. δὲ ὅτι τότε ὁ δεσπότης ἐναγόμενος τῇ δε πεκουλίου δύναται ὑπέξαιρεϊ καὶ τὸ προφάσει τῆς τριβουτορίας τισὶν ὀφειλόμενον, ὅταν ἐνυχε κομμιτευομένη κατ' αὐτοῦ ἢ τριβουτορία, τουτέστιν ὅταν διελὼν ἤδη τὸ φορτίον καὶ δόλ .. ταυτην .. εποι .. ἐν αὐτῷ περὶ τὴν τῶν φορτίων διανέμησιν ἤδη γέγονε δολ ..

Φ ε ο δ ὴ ρ ο υ. ὑπέξουσος ἐπιτροπεύοντος κατέχεται ὁ πατὴρ αὐτοῦ τῇ δε ἰν ἕμ βέρσο [καὶ δε πεκουλίου. ἐάν δὲ ὁ ἐπεξιοῦσι[ος] υἱὸς κατὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ βουλευτῆς ἐγένετο καὶ τότε προβαλεῖται] ἐπίτροπος παρὰ τῶν στρατηγῶν], ἐνάγεται ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸ πᾶν. μείνησο τῆς γ' διατ. τοῦ παρόντος τί. ἀνάγν. βι. ι' τί. λβ' διατ. β'.

..... πατρός [δε πε]κουλίου ἢ IN REM VERSO [κατέχεται. γνώμη] δὲ [τοῦ] πατρὸς γενομένου βουλευτῆς, [εἰ] παρὰ [τῶν στρατηγῶν] ἐπίτροπος δοθῆ, ἰσο-λογως*) κατέχεται] ὁ πατήρ. δοκεῖ γὰρ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ λειτουργία εἶναι.

δίδεται, παρὰ γ) τῶν στρατηγῶν δηλονότι. [καὶ γὰρ ἐν τοῖς] ἰστοιούτοις ἐγγως ἐν τῷ λόγω τῶν ἐξουσιασίων, ὅτι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ δημόσιον ἐστὶ λειτουργημα.

ὁ γὰρ κουράτωρ ταυτὴ τῇ ἀγωγῇ κατέχεται.

Φ ε ο δ ὴ ρ ο υ. ὑπὲρ ὧν τις ἐν ὑπέξουσιότητι συναλλάσσει, εἰς ὅσον μόνον εὐπορεῖ κατ[έχεται] μετὰ ἀντεξουσιότητα· εἰ μὴ ἄρα ἐγγνησάμενος τὸν ἴδιον πατέρα γέγονεν αὐτοῦ κληρονόμος. τότε γὰρ καὶ μετὰ ἀντεξουσιότητα εἰς τὸ πᾶν ἐναγ[ε]ται], ὡς διαστίζει ἡ ἢ διατ. τοῦ παρόντος τί. καὶ πᾶν ἀδιαιρέτως εἰ — χρω .. τῇ κατὰ τοῦ χρεωστούοντος ἀγωγῇ καὶ μὴ τῇ τῆς ἐγγῆς ἐνεχέσθαι. μείνησο τῆς β' διατ. τοῦ κβ' τί. τοῦ β' βι. καὶ ἀνάγν. βι. ἢ τι. μ' διατ. α. κἂν μὴ ἐκέλευσε τῷ οἰκέτῃ δανείωσθαι ... περ ἢ τα χρημ. .. αὐτ.

τὸ κατὰ πόδας, εἰ καὶ μὴ ἐντελλομένης μή[τε κελ]ευ[ού]σης] μήτε ὑπογράφουσης] τῆς δεσποίνης τα χρημια ἐπὶ δανείῳ τῷ δούλῳ πρόσκαις δέδωκας, ὅμως ἐκείνη ἢ ποσότης ἐάν εἰς τὰ*) πράγματα τῆς δεσποίνης αὐτοῦ δικαίως δαπανήμασιν ἀνήλωται], τῇ δε ἰν ἕμ βέρσο
..... ἀπαιτῶν κατὰ τὸν του νομίμου τύπον, εἴτι δευθῆ] σοι κεχρεωστημένον. καὶ τὸ μὲν κατὰ πόδας οὕτως
..... ὀφείλει τρακταῖσθῆναι ὅτι δικαίαν εἶναι χρῆ τὴν δαπάνην· καίτοιγε ἐν τοῖς δὲ ἔβρους εἶπεν, ὅτι .. αποκαταστῶ .. δα. .. ολ. καὶ βουλο. δὲ ὅμως τοῦ δεσπότου κινεῖται ἰν ἕμ βέρσο· καίτοιγε οὐδεὶς ἂν εἶποι δικαίως δαπανῶντ ..
..... γομεν ..

..... οὕτως παραγοῖ .. σῆ. ὅτι καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ δεσπότου εἰς κέλευσιν λαμβάνεται καὶ ποιεῖ τὴν κοινὴν ἰουσον. εἴρηται αὐτο ἐν .. τὴν α' .. ἐξ .. σθαι· εἰ γὰρ τὸ αὐτὸ ἦν κέλευσις καὶ ὑπογραφή, ἦρκετο ἂν εἶπ' .. ἀλλ. ν τ .. τα .. αὐτ .. κέλευσις καὶ ὑπογρα[φή] καὶ μὴ ἐν τῷ δ' τῶν δε ἔβρους περὶ τοῦ ὑπο-

esset, a caeteris creditoribus de peculio conveniatur, deducit, quod ei per actionem tributoriam debetur.

XIII. Quum filiusfamilias tutor aut curator datur, pater tutelae et negotiorum gestorum iudicio de peculio et de in rem verso tenetur.

XIV. Ex contractibus, quos quis alieno iuri subiectus quocunque modo iniit, post emancipationem in quantum facere potest tenetur.

XV. Si in rem domini versum sit, dominus tenetur, etiamsi nec iubente eo pecunia mutua data sit nec cautioni subscripserit.

..... nec videtur ei debitum solvi, licet [nummos] deduxerit. Nota vero, tunc demum dominum de peculio conventum deducere posse, quod ob tributoriam quibusdam debetur, si tributoria in eum iam commissa sit, hoc est, si iam tribuerit mercem et dol ..
.....

71. Theodori. [L. I C. IV, 26]. Si filius tutelam gerat, pater eius de in rem verso et de peculio tenetur. Si vero filiusfamilias voluntate patris decurio factus et tunc a magistratibus tutor constitutus sit, pater eius in solidum convenitur. Memineris const. 3 huius tit. et legas lib. X tit. 32 const. 2.

72. [Thalel. index l. I] de peculio vel in rem verso tenetur. Si vero voluntate patris decurio factus sit et tutor a magistratibus constitutus sit, pater in solidum tenetur. Videtur enim tutela munus esse.

73. [Thalel. παρ. ad l. I verb: datur]. Datur, a magistratibus nimirum. Nam etiam in Inst. didicisti tit. de excusationibus, etiam tutelam publicum munus esse.

74. [Thal. παρ. ad l. I verb: negotiorum gest.]. Curator scilicet hac actione convenitur.

75. Theodori. [l. 2. 3]. Super iis, quae quis tamquam filiusfamilias contraxit, post emancipationem in id tantum convenitur, quantum facere potest: nisi forte postquam fideiussit pro patre suo, heres eius extitit. Tunc enim etiam post emancipationem in solidum convenitur, ut distinguit const. 8 huius tit. Et utique
..... actione adversus debitorem non ex fideiussione teneri. Memineris const. 2 tit. 22 lib. II (?) et legas lib. VIII tit. 40 const. 1. Etiamsi non inusserit servo pecuniam credi ..
.....

76. [Thal. versio l. 3 cum παραγορ.]. Τὸ κατὰ πόδας. Etiamsi non mandante neque iubente neque subscribente domina pecuniam mutuam servo Priscae dedisti, tamen ea quantitas si in rem dominae eius iustis erogationibus versa est, de in rem verso [apud suum iudicem eam conveni,] consequuturus secundum iuris formam id, quod tibi deberi apparuerit. Et sic quidem τὸ κατὰ πόδας spectandum esse, ut iusta erogatio facta sit: verum enim vero in libris de rebus dixit, tamen domino, de in rem verso agi: nec tamen quisquam dixerit iuste ..
.....

77. [Thal. παρ. ad l. 3 verb: subscribente]. Nota etiam subscriptionem domini pro iussione accipi et quod iussu actionem inducere ...
..... si enim idem esset iussus et subscriptio, lib. IV de

x) Lege ἰν σολιδαίμ.
y) Cod. κατὰ habere videbatur.

z) Cod verba ἐπὶ δανείῳ — εἰς τὰ hoc loco perperam repetit.

[ις'.] Ὑπεξούσιος ἐν συναλλάγματι τοῦ πατρὸς κατὰ κέλευσιν αὐτοῦ χρήματα λαβὼν, εἰ μὴ ἐνέμιξεν ἑαυτὸν τῇ πατρὶά κληρονομίᾳ, τοῖς κληρονομοῦσι δανεισταῖς οὐ κατέχεται.⁵⁵⁾

[ιζ'.] Ὁ ὑπεξούσιος μεῖζων τῶν ἑικοσι πέντε ἐνιαυτῶν τινὰς ἐγγνησάμενος αὐτὸς⁵⁶⁾ ἐνάγεται καὶ ποιεῖ κατέχεσθαι⁵⁷⁾ [τὸν πατέρα τῇ περὶ πεκουλίου ἀγωγῇ].

ιη'. —

ιθ'.⁵⁸⁾ Ὁ δανειζὼν οἰκέτῃ ἀλλοτριῷ ζῶντος μὲν τοῦ οἰκέτου διηνεκῶς, μετὰ δὲ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ἔχει τὴν περὶ πεκουλίου ἀγωγὴν· εἰ δὲ δαπάνημα εἰς τὰ τοῦ δεσπότητος πράγματα ἐγένετο, διηνεκῶς τὴν περὶ τῶν ἀναλωθέντων ἐν τοῖς πράγμασι τοῦ δεσπότητος [ἔχει] ἀγωγὴν. εἰ δὲ ἐλευθέρῳ τινὶ περὶ αὐτὸν τὸν φροντιστὴν διαθέσει ἐδάνεισας, οὐδεμίαν ἀγωγὴν ἔχεις κατὰ τοῦ κυρίου τῶν πραγμάτων· εἰ μὴ ἄρα ἢ εἰς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὰ νομίσματα προεχώρησαν, ἢ ἐφθασεν ἐκεῖνος τὸ πραχθῆναι δικτὸν ἡγήσασθαι.

κ'. —

κα'.⁵⁹⁾ Ὁ ὑπεξούσιος θεμιτῶς δανεισάμενος, ἢ εἰς τὸν πατέρα ἐνηγγύησάτο, καὶ ὑπεξούσιος ὢν κατέχεται εἰς ὀλόκληρον. καὶ μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ πατρὸς, εἰ μὲν κληρονόμος ἐγράφη, πάλιν εἰς ὀλόκληρον, εἰ δὲ οὐκ ἐγράφη κληρονόμος, εἰς ὅσον εὐπορεῖ κατέχεται.

κβ'.⁶⁰⁾ Ὁ οἰκέτης ἔχων ἐλευθέρων πεκουλίου διοικήσιν δύναται πωλῆσαι πρᾶγμα τοῦ πεκουλίου· οὐκ ἐπιδέει καὶ ὁ μὴ ἔχων. ἀλλ' οὐδὲ δικαίαν ἀρχὴν νομῆς ποιεῖ τῷ ἐν δημοσίῳ ἀγοράσαντι. εἰ δὲ κινητὸν ἦν τὸ πρᾶγμα, καὶ ἢ περὶ κλοπῆς εἰς τὸ διπλάσιον ἀγωγή ἀρμόζει κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ.

κγ'. —

κδ'.⁶¹⁾ Ὁ δεσπότης ἰδίῳ ὀνόματι ἔνοχος οὐ γίνεται τοῦ οἰκέτου συναλλάξαντος· κατέχεται δὲ τῇ περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγῇ, ὑπεξαιρῶν τὸ φυσικὸν αὐτοῦ χρέος⁶²⁾, καὶ τῇ περὶ τῶν ἀναλωθέντων εἰς τὰ πράγματα αὐτοῦ.

γράφαντος δεσπότητος τότε δεῖ νοεῖν, ὅτε τυχὸν κατὰ τῶν συμβολ... οἱ.....

οὕτως εἶπον ἀπὸ συναλλαγμαμάτων τοῦ πατρὸς κατὰ κέλευσιν αὐτοῦ, ἵνα εὐρεθῇ τρόποις ης ... μενος ὁ παῖς τῶν συναλλαγμαμάτων ἐ αὐτὸς ὁ παῖς συνήλλαξεν κατὰ κέλευσιν τοῦ πατρὸς, κατέχεται μετὰ αὐτεξουσιότητα εἰς ὅσον εὐπο[ρεῖ].

τὸ κατὰ πόδας. οὐδὲν .. ἐκαθ ... τοὺς ὑπεξουσίους, εἰς ὑπὲρ ἄλλων μεῖζονες.....^{a)}

XVI. Filiusfamilias, qui in contractu patris iussu eius pecuniam accepit, nisi se paternae hereditati immiscuerit, creditoribus hereditariis non tenetur. L. 4. C. IV. 26.

XVII. Filiusfamilias maior viginti quinque annis si pro quibus fideiusserit, ipse convenitur, et patrem actione de peculio obstrictum reddit. L. 5. C. eod.

XVIII. Deest.

XIX. Qui servo alieno mutuum dat, in vita quidem servi perpetuo, post mortem vero eius intra annum de peculio actionem habet; sin autem in rem domini versum sit, perpetuo de in rem verso actionem habet. Quodsi cum homine libero quodam res alicuius agente contraxisti et affectione erga ipsum procuratorem mutuum dedisti, contra dominum rerum nullam actionem habes: nisi forte vel in rem eius pecunia processit, vel prius ille, quod gestum est, ratum habuerit. L. 7. C. eod.

XX. Deest.

XXI. Filiusfamilias licite mutuatus, vel si pro patre fideiusserit, etiam in potestate positus in solidum tenetur. Sed et post mortem patris, si heres scriptus sit, rursus in solidum, si heres scriptus non sit, in quantum facere potest tenetur. L. 9. C. eod.

XXII. Servus, qui liberam peculii administrationem habet, rem peculiarem vendere potest: nec vero, qui non habet. Sed ne iustum quidem initium possessionis praestat ei, qui in publico emit. Et si res mobilis fuerit, furti quoque in duplum actio adversus emborem competit. L. 10. C. eod.

XXIII. Deest.

XXIV. Dominus suo nomine non obligatur, quum servus contraxit: sed de peculio actione tenetur deducto debito naturali, et de in rem verso. L. 12. C. eod.

rebus de domino subscribente tunc accipi debet, quum

78. [Thal. παραγρ. ad l. 4]. Sic dixi: ex contractibus patris iussu eius, ut inveniretur filius ex iis contractibus, quos ipse filius iubente patre iniit, post emancipationem in quantum potest convenitur.

79. [Thal. versio l. 5]. Τὸ κατὰ πόδας. Nulla res prohibet filiosfamilias, si pro aliis maiores

(Complura desiderantur.)

55) Hactenus Cod. Paris. gr. 1352, ex quo sua habent Fabrotus et Heimbachius. Reliquam partem huius libri ex variis fontibus restituere conati sunt.

56) Cod. iterum τινὰς habet pro αὐτὸς.

57) Expl. fol. 194. 201. Videtur unum folium Codicis nostri interiisse. Quae sic exciderunt, post Fabrotum et Heimbachium restituta exhibeo, ut tamen ea tantum receperim, quae purum putum Basilicorum textum praesentent.

58) Habetur in Synopsi p. 179. Ibi dicitur esse κερ. ια'.

a) Expl. fol. 194. 201.

59) Est ex Syn. p. 180. Ibi vocatur κερ. ιγ'.

60) Habet Syn. p. 65. Dicitur esse κερ. ιε'.

61) Syn. p. 180. Vocatur κερ. ιζ'. Viden' Synopsin quasi constanter capita numeris septeno minoribus distinguere? Sed, ut in nostro Codice id factum esse animadvertimus, ita forte etiam in Cod., quem Synopseos auctor ante oculos habuit, librarius negligens fuerat in numeris capitum apponendis.

62) Syn. τὸ φυσικὸν του χρέους (l. χρέος). Vestigium linguae vulgaris!

- L. 13. κέ.⁶³⁾ Τότε κατέχεται ὁ δεσπότης τῆ ἐπὶ τῷ
C. IV. 26. συναλλάγματι τοῦ οἰκείου ἀγωγῆ, ὅτε ἰδικίως ὀρίσει
τὴν ποσότητα τὴν ὀφείλουσαν δανεισθῆναι ἢ τῷ
δούλῳ ἢ τῷ μισθωτῷ ἢ τοῖς γεωργῶ ἢ τῷ διοικη-
τῇ τοῦ ἀγροῦ. ἐπειτοίγε οὐκ ἔστι κατ' αὐτοῦ ἢ
ἀγωγῆ, ἐὰν παρέθετο δι' ἐπιστολῆς τῷ δανείσαντι
τὸν οἰκέτην ἑαυτοῦ ἢ τοὺς μισθωτοὺς ἢ τὸν τοῦ
ἀγροῦ διοικητήν.

TITULOS Γ'.

Περὶ ἀγωγῆς τῆς κινουμένης κατὰ τοῦ πα-
τρὸς ἢ δεσπότητος, ἠνίκα ὑπεξούσιοι αὐτῶν
συναλλάσσοντες μετὰ ἐτέρων ἔνοχοι αὐτοῖς
γένονται ἐν τῷ πεκουλίῳ αὐτῶν⁶⁴⁾.

- L. 1. α'.⁶⁵⁾ Ἐὰν κελύσει μου ὑπεξούσιός μου συναλ-
l. XIV. 5. λάξῃ, εἰς ὀλόκληρον ἐνάγομαι· ἢ ἐὰν μὴ ἐκέλευσα,
πρὸς τὸ γεγονὸς δαπάνημα⁶⁶⁾ εἰς τὰ πράγματά μου·
ἢ μηδενὸς τούτων ὄντος, (ἢ τῆς κατὰ τοῦ προστή-
σαντος ἀγωγῆς, δι' ἧς δεσπότης εἰς ὀλόκληρον ἐνά-
γεται⁶⁷⁾ τοῖς τῷ ὑπεξουσίῳ συναλλάξασιν, ἢ τῆς
διαιρούσης μεταξὺ τοῦ δεσπότητος καὶ τῶν συναλ-
λαξάντων⁶⁸⁾) χώρα τῆ περι τοῦ πεκουλίου ἀγωγῆ.
L. 2. pr. β'. Ὁ ὑπεξούσιος συναλλάξας ἀφεντὶα οἰκεία ἢ
D. eod. κελύσει τοῦ πατρὸς εἰ εἰς τὸ πεκουλίον αὐτοῦ ἢ εἰς

b) ῥία πότε καταδικάζεσθαι. δια τοῦτο ἀναγκάως ἐμνήσθη
τῆς κοινῆς οἰκίας καὶ τῆς δε πεκουλίου, δεῖξαι βουλόμενος ἐπὶ
πασῶν τούτων χώραν ἔχουσαν τὴν εὐεργεσίαν αὐτοῦ, τοιούτοι
καταδικαζόμενον εἰς ὅσον εὐπορεῖ μετὰ τὴν αὐτεξουσιότητα
τὸν ὑπεξούσιον. οὗτος γὰρ καὶ μόνος ἐστὶν αὐτῷ σκοπὸς καὶ
ἐν τῷ παρόντι τί. δεῖξαι τοὺς ὑπεξουσίου, ὡς εἶπον, εἰς ὅσον
εὐποροῦσιν ἢ πρὸ νερεδιταρία πᾶστε καταδικαζόμενους μετὰ
τὴν αὐτεξουσιότητα.

εἰ καὶ ἐπιλήρησιν αἱ ἀνωτέρω ἀγωγαὶ τοιούτων ἢ ἐξερ-
κτορία καὶ ἢ τριβουτορία· τυχὸν γὰρ οὗτος μάγιστρος ἢ, ἢνα
χώραν λάβῃ ἢ ἐξερκτορία, οὗτε ἰνστιτούτωρ, ἢνα ἀρμόση ἢ
ἰνστιτούτορία, οὗτε ἐπραγματεύετο εἰς τὸ πεκουλίον εἰδῆσει
πατρὸς, ἢνα κληθῆ τριβουτορία.

ὁ [ἐν] ὑπεξουσιότητι συναλλάξας εἰς) ἐμαγκιάτος ἢ ἐξ-
νερεδιτατος γένηται, εἴτε κελύσει τοῦ πατρὸς συνήλαξεν εἴτε
μὴ, ὅπουδήποτε ἐργάσῃ τὰ τοῦ συναλλάγματος⁶⁴⁾, καὶσα κοινία
εἰς ὅσον εὐπορεῖ καταδικάζεται. ταῦτα μὲν, κἂν χωρὶς ἐμαγκ-
παιότος αὐτεξουσιος γένηται, ἢ εἰς θεῶν δοθῆ εἰς) καὶ τε-
λευτήσῃ ὁ [φυσικός]⁶⁵⁾ πατήρ, κἂν μὴ EXHEREDATOS ἄλλ'
εἰς ἐλάχιστον μέρος ἢ κληρονομος. ἐναχθεῖς ὑφ' ἐνὸς οὐχ

63) Syn. p. 180. Ibidem huic capiti scholium adicitur
hoc: Ἀνατόλιος. Τότε κατέχεται ὁ δεσπότης τῆ quod iussu,
ὅτε φανερῶς κελύσει δανείσαι ποσότητα. καὶ ὁ μὴ οὕτω δα-
νείσας οἰκέτας ἢ γεωργοὺς ἢ μισθωτοὺς κτήματος ἢ φροντιστῆ
μηδεμίαν ἔχέτω ἀγωγῆν, μήτε κατὰ τῶν δανεισμένων αὐτῶν,
μήτε κατὰ τοῦ δεσπότητος. ἀλλὰ μὴ παραθῆναι δι' ἐπιστολῆς
ἐνοχόν τινα ποιῶτω, εἰ μὴ ἰδίῳ δεσπότητος παρακολουθήσει
ἐπιτροπῇ. ἐπιπέτω τοίνυν τοῦ χρέους ὁ τοῖς εἰρημένους δα-
νείσας ὄλα γνώμης δεσπότητος ἢ δόσεως ἐγγυητοῦ. ἐν ᾧ δὲ καὶ
οἰκέτης ἐστὶν ὁ δανεισόμενος, καὶ μὴ ὑπόκειται λόγους δεσπό-
του, κληίσθω ἢ DE PECULIO. (Anatolius. Tunc dominus
actione quod iussu tenetur, quum aperte mutuum dari quan-
tatem praeceperit. Qui hoc modo servus vel colonis vel
conductoribus praedii vel procuratori mutuum non dederit,
nullam habeat actionem, neque adversus eos, qui mutuum

b) Inc. fol. 66. 61.

c) Cod. ἦ.

d) Cyrillus vapulat. Verba: ea res redacta fuerit per-

XXV. Tunc tenetur dominus actione ex con-
tractu servi, quum specialiter quantitatem definierit,
quae vel servo vel conductori sive colono vel actori
fundi mutuo dari debeat. Alioqui non est adversus
eum actio, si per epistolam servum suum vel con-
ductores vel fundi actorem creditori commendavit.

TITULUS III.

De actione, quae adversus patrem vel do-
minum instituitur, quum ii, qui in potestate
eorum sunt, cum aliis contrahentes peculio
tenus obligantur.

I. Si iussu meo is, qui in potestate mea est,
contraxerit, in solidum teneor: vel si non iusserim,
eatenus, quatenus in rem meam versum fuerit: vel
si neutrum horum sit, (si nec institoria competat,
qua dominus his, qui cum servo filiove contraxerunt,
in solidum tenetur, nec tributaria,) de peculio actioni
locus est.

II. Filius, qui sua voluntate vel iussu patris
contraxit, si quod accepit in peculium suum vel in

1. [Steph. ad l. 1 D. XIV, 5]. [pro hereditaria] parte
condemnari. Ideo necessario quod iussu et de
peculio actionis mentionem facit, quia ostendere vellet,
in omnibus hisce actionibus beneficium eius locum ha-
bere, id est condemnari filiumfamilias post emancipatio-
nem in quantum facere potest. Hoc enim dumtaxat con-
siliium eius in hoc tit. est, ut ostendat, sicut dixi, filios-
familias post emancipationem in quantum facere possunt
vel pro hereditaria parte condemnari.

2. [Steph. ad l. 1 verb: laudatis]. Etiam si de-
ficiant superiores actiones, id est exercitoria et tribu-
toria. Forte enim nec magister erat, ut exercitoriae
locus esse possit, nec institor, ut institoria competat,
nec negotiatus est in peculio sciente patre, ut tribu-
toria instituitur.

3. [Cyr. l. 2. 3. 4 pr. §. 1. 2]. Qui, dum in pote-
state fuit, contraxit, si emancipatus vel exheredatus
sit, sive iussu patris contraxerit sive non, ubicunque
contractus scriptus sit, causa cognita in quantum facere
potest condemnatur. Eadem obtinent, etiam si absque
emancipatione sui iuris factus sit, vel in adoptionem
datus sit atque etiam pater naturalis decesserit, etiam si

pecuniam acceperunt, neque adversus dominum. Per episto-
lam autem commendatio neminem obligatum reddat, nisi ipsius
domini iussum sequutum fuerit. Excidat igitur debito, qui
personis supradictis sine voluntate domini vel fideiussoris
praestatione crediderit. Quodsi servus fuerit, qui mutuum
sumserit, nec domini rationibus fuerit obnoxius, actio de
peculio moveatur.)

64) Haec tituli inscriptio exhibetur in indice titularum
Coisliniano et apud Tipucitum. Fabrotus hanc inscriptionem
suppeditat: ὅτι ἢ μετὰ τῆς ἐτέρων ἐξουσίας οὐσα πραγματεία
λέγεται. (Heimb.)

65) Initium huius capitis praestat Syn. p. 180.

66) Inc. fol. 66. 61.

67) Malim ἐλέγεται.

68) Syn. addit: τὸ κέρδος ἀναλόγως.

peram intellexisse videtur de contractu in scripturam redi-
gendo, nisi forte aliam lectionem ob oculos habuit.

e) Cod. ἦ.

f) Vel hoc vel αὐτοῦ supplendum est.